Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 1967 йил 4 июнь, якшанба ◆ № 129 (13.689). ◆ БАҲОСИ 2 ТИЙИН

КЕЧА ТОШКЕНТДА ЎЗБЕКИСТОН XIV СПАРТАКИАДАСИ ОЧИЛДИ

ЎЗБЕКИСТОН XIV СПАРТАКИАДАСИ ВА СПОРТНИНГ ТЕХНИКА ТУРЛАРИ ЮЗАСИДАН IV РЕСПУБЛИКА СПАРТАКИАДАСИ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

Азиз ўртоқлар!

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети спартакиадада қатнашчиларини ҳамда сизлар орқали республикамиздаги барча физкультурачилар ва спортчиларни катта спорт байрами — Ўзбекистон XIV спартакиадаси ва спортнинг техника турлари бўйича IV республика спартакиадасининг очилиши билан қизғин табриклайдилар.

Спартакиадалар КПСС XXIII съездининг тарихий қарорлари ва Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллигини байрам қилишга тайёргарлик туфайли совет халқининг сиёсий руҳи жуда кўтарилган ва меҳнат ғайрати ошган бир вазиятда ўтяпти.

Ўзбекистон спортчилари бутун совет халқи билан биргаликда Совет давлатининг шонли юбилейини муносиб кутиб олишга тайёрланяптилар.

Коммунизм қуриш программаси ўзида маънавий бойлик, ахлоқий поклик ва жисмоний камолотни мужассамлантирган совет кишисини ҳар томонлама ўстириш ва тарбиялаш вазифасини олдинга сурди. Спорт саломатлик, букилмас ирода, меҳнатсеварликка олиб борадиган йўлдир. Миллион-миллион совет кишиларининг кундалик турмуши ва меҳнатида спорт ажойиб кўмакчи бўлиб қолди.

Ўзбекистон спортчилари район мусобақаларидан тортиб халқаро мусобақаларгача турли миқёсдаги мусобақаларда қатнашиб, катта муваффақиятларга эришаётганликлари, янги рекордлар қўяётганликлари қувонтирарли бир ҳолдир. СССР халқлари IV спартакиадасининг барча босқичларида икки миллиондан ортиқ киши қатнашди.

Ўзбекистон спортимизнинг энг яхши вакиллари Бутуниттифоқ ва халқаро майдонларда неча бор юксак ўринларни эгаллаганликлари билан фахрланади.

Ўзбекистоннинг XIV спартакиадаси ва спортнинг техника турлари бўйича IV республика спартакиадаси физкультура ва спортни янада ривожлантириш ишида қудратли фактор, республикамиз спортчиларининг Москва ва Ленинград шаҳарларида ўтадиган ҳал қилувчи мусобақалар арафасидаги катта синовдир.

Спортнинг турли хиллари бўйича Ўзбекистон терма командаларида халқаро классдаги саккиз мастер, 300 га яқин СССР спорт мастери ва мастерлигига кандидат ҳамда неча юзлаб биринчи разрядлилар қатнашадилар.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети Ўзбекистон спортчилари СССР халқларининг бўлажак IV спартакиадасида юксак спорт муваффақиятларига эришиб, республикамиз меҳнаткашларини янги рекордлар билан қувонтирадилар ва шу билан оммавий физкультура ва спорт ишларини янада ривожлантириш ишига муносиб ҳиссаларини қўшадилар, деб қаттиқ ишонч билдирадилар.

Азиз дўстлар, меҳнатда, ўқишда ва спортда сизларга янгидан-янги муваффақиятлар тилаймиз!

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ	ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ	ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

СОВЕТ СПОРТИ БАЙРОҒИНИ БАЛАНД КЎТАРАЙЛИК

3 июнь куни марказий «Пахтакор» стадионида Совет давлатининг 50 йиллигига бағишланган Ўзбекистон XIV спартакиадасининг байроғи кўтарилди. «Пахтакор» стадиони томошабинлар билан лиқ тўлди. Фанфаралар чалиниб, республика спартакиадасини тантанали очиш маросимини бошлаб беради. СССРда хизмат кўрсатган спорт мастери, акробатика бўйича мамлакатнинг уч марта чемпиони М. Тожиев спортчиларнинг кўпминг кишилик отряди номидан уларнинг ҳал қилувчи якунловчи курашга шай эканликлари тўғрисида рапорт беради.

Спартакиада ташкилот комитетининг раиси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. Г. Ломоносов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг Ўзбекистон XIV спартакиадасининг ҳамда спортнинг техника турлари бўйича республика IV спартакиадасининг барча қатнашчиларига табрикномасини ўқиб эшиттиради.

Энг яхши спортчилар Ўзбекистон ССР давлат байроғини кўтариб, трибуналар олдидан ўтишади. Байроқ Ўзбекистон республикаси гимнининг тантанавор садолари остида флагштокка аста-секин кўтарилади. Майин шабада уни стадион узра ҳилпиратиб туради.

Спартакиада—очиқ!

Спорт ветеранлари — республика шарафини неча марталаб улуғлаган, Ўзбекистон спортчиларининг қанчадан-қанча авлодларини тарбиялаб етиштирган кишилар спартакиада қатнашчиларини самимий қутлайдилар. Сўнгра уларни болалар, бўлғуси чемпионлар ва рекордчилар табриклашади.

Мотоциклчилар эскорти ҳамроҳлигида стадионга машъал ўрнатилган машина кириб келади. Бу машъал вокзал майдонида, 14 комиссар ёдгорлиги олдидаги абадий машъаладан ёндириб келинган эди. Кросс бўйича Совет Иттифоқининг икки марта чемпиони спартакчи Ашур Нормуродов машъални қўлига олиб, таблонинг рўпарасига ўрнатиб қўяди. Машъал спартакиаданинг ҳамма кунларида ёниб туради.

Марш-парад бошланади. СССР ва қардош иттифоқдош республикаларнинг байроқлари стадиондан олиб ўтилади.

Сўнгра томошабинлар кўз ўнгида мамлакатимиз қаҳрамонона тарихининг саҳифалари, Советлар мамлакати халқининг 50 йил ичида босиб ўтган йўли, шонли ғалабаларнинг йўли намоён бўлади. Буни армия спортчилари ўз маҳоратларида яққол кўрсатдилар.

Спортчиларнинг сафлари стадионнинг кўмкўк майдонини эгаллайди. Спорт мактаб-интернат ўқувчилари, «Меҳнат резервлари» ёшлари, ҳарбийлар, физкультура институтининг студентлари бу ерда намунали машқлар кўрсатишади.

Самолёт моторлари гуруллай бошлайди. Булар авиомоделчи спортчилар бўлиб, ўзларининг жажжи машиналарини бошқариш санъатини намойиш қилишди.

Яшил майдон бўшаб, унга футболчилар чиқишади. «А» класси иккинчи лигасидаги «Политотдел» ва Душанбанинг «Энергетик» командалари ўртасида мамлакат биринчилиги учун учрашув бўлди.

Спорт байрами охирида катта мушакбозлик бўлди.

(ЎзТАГ).

СОВЕТ ҲУКУМАТИНИНГ АҚШ ҲУКУМАТИГА НОРОЗИЛИГИ

Шу йил 2 июнда СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико АҚШнинг СССРдаги муваққат ишлар вакили Ж. Гатрига қуйидаги мазмундаги нотани топширди:

«Совет ҳукумати Америка Қўшма Штатлари ҳукуматига қуйидагиларни айтишни зарур деб ҳисоблайди.

2 июнда Москва вақти билан соат 11 дан 40 минут ўтганда Америка самолётлари Хайфондан 50 миля шимолдаги Камфа порти рейдида турган «Туркистон» деган совет теплоходини бомбардимон қилдилар. Экипажнинг икки аъзоси оғир ярадор бўлди. Кемага шикаст етказилди.

Америка авиациясининг совет савдо кемасига қилган бу ҳужуми кема қатнови эркинлигини сира йўл қўйиб бўлмайдиган даражада бузиш, босқинчилик ҳаракатидан иборатдирки, унинг оқибати яхшиликка олиб бормайди.

Совет ҳукумати Америка Қуролли кучларининг бу қароқчиларча иғвогарлик ҳаракатлари учун батамом жавобгар бўлган АҚШ ҳукуматига қатъий норозилик билдиради.

Совет ҳукумати, биринчидан, совет кемасига ҳужум қилишда айбдор бўлганларнинг қаттиқ жазоланишини талаб қилади, иккинчидан, совет кемаларига нисбатан бундай хатти-ҳаракатлар такрорланмайди, деб ишонтирилишини кутади.

СССР ҳукумати билдирадики, АҚШ қуролли кучлари томонидан бундай ҳаракатлар яна такрорланадиган бўлса, Совет Иттифоқи совет кемаларининг хавфсизлигини таъминлаш учун тегишли чоралар кўришга мажбур бўлади».

Муваққат ишлар вакили нотани дарҳол ўз ҳукуматига топширажагини айтди.

Белоруссияда Ўзбекистон адабиёти ва санъати декадаси

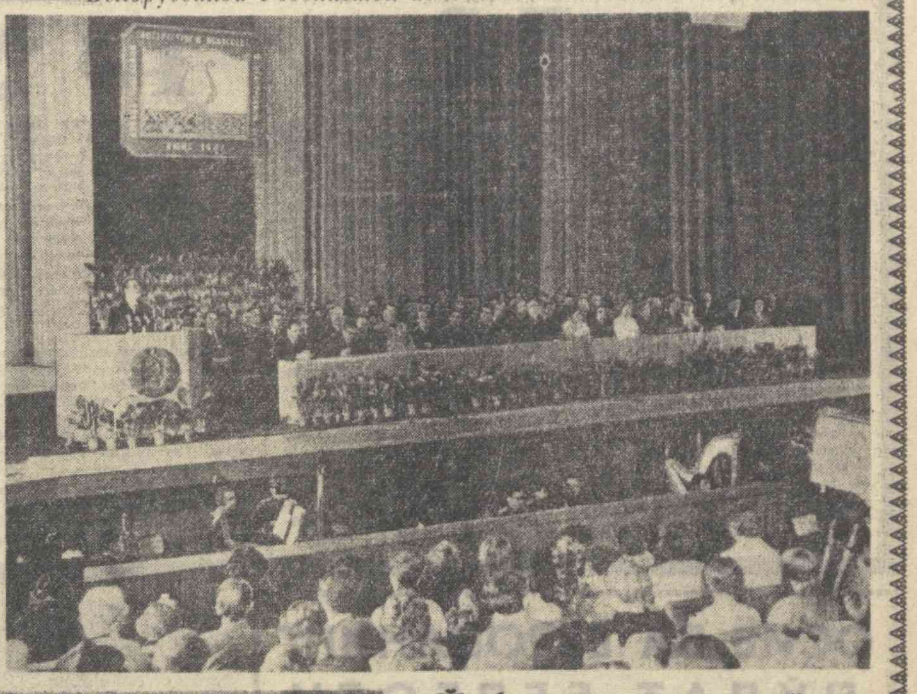

Суратларда: Минск опера ва балет театрида Ўзбекистон адабиёти ва санъати декадасининг тантанали очилиш маросими. Ўзбекистон ёзувчи ва шоирларининг асарларига бағишлаб очилган китоб бозорида Белоруссия шоири Сергей Граховский сўзламоқда. Декада қатнашчилари Белоруссиядаги Улуғ Ватан уруши тарихи музейининг республикада партизанлик ҳаракати залида.

И. Душкин фотолари. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Ўзбекистоннинг дўстлик ва бахт куйлари Минск осмонида янграмоқда.

Қардош халқларнинг шодлик байрами.

Республикамиз маданият ходимлари Минскда қизғин кутиб олинмоқда.

ҒОЛИБЛАР

ЛЕНИН ОРДЕНЛИ «САВАЙ» СОВХОЗИДАН РЕПОРТАЖ

Республикамизнинг машъал хўжаликларидан бири — «Савай» совхозини ким билмайди дейсиз! Унинг пахтачилигини ривожлантиришда эришган ажойиб ютуқларини, тоғни талқон қилишга қудрати етадиган фидокор кишиларини ким эшитмаган дейсиз! Бу совхозда кўп йиллар ҳалол меҳнат қилиб, партия, ҳукуматимизнинг юксак олқишига, юксак мукофотларига сазовор бўлган машъаллларнинг сон-саноғи йўқ. Мана энди бўлса бутун совхозга олий мукофот—Ленин ордени берилди.

Бу қувончли хабар совхоз коллективига ўша куниёқ етиб борди. Жонажон хўжалигининг ютуқлари, шуҳрати муносиб тақдирланганини эшитган ишчилар, агрономлар, мутахассислар, қолаверса совхоздаги ёшу қари ҳамма бир-бирларини қувона табриклашар, совхознинг шу кунгача босиб ўтган, воқеаларга, ютуқларга бой йўлини, ёрқин келажаги ҳақида ўзаро тинмай суҳбат қуришарди. Бир зумда совхоз марказига кишилар йиғила бошлади. Совхоз директори Узоқбой Саримсоқовнинг кабинетидаги телефон тинимсиз жиринглайди. Қўшни хўжаликлар, мусобақадош совхозларнинг вакиллари савайликларни чин кўнгилдан табриклашарди.

Совхоз марказидаги клубга хўжаликнинг ҳамма бўлимлари, бригадалари, фермалари ва бошқа участкаларидан кишилар келишди. «Савай» совхози коллективига Ленин ордени берилишига бағишланган митингни Қўрғонтепа район партия комитетининг секретари Қўчқор ака Авазматов очиб, азамат хўжалик вакилларини, бутун меҳнаткашларини район партия комитети ва ижроия комитети номидан самимий табриклади, уларга «оқ олтин»дан мўл ҳосил олишда, қишлоқ хўжалигининг бошқа соҳаларини ҳам янада ривожлантиришда янги-янги муваффақиятлар тилади.

Коммунистик меҳнат коллективи номини олган 2-бўлим бошлиғи Абдурасул Абдуалимовнинг минбардан туриб айтган илиқ сўзлари ҳаммани ҳаяжонга солди.

— Совхозимиз жамолига назар ташлайлик-а,—дейди у. — Пахтазорларимизда, фермаларимизда ишлаётган оддий ишчилар билан суҳбатлашайлик-а! Қанчалик ўзгариб кетган улар. Хўжалигимизнинг сўнгги 10-12 йил ичида босиб ўтган йўлига назар солсак, коллективимиз меҳнати зое кетмаганини, уларнинг фидокорлиги туфайли бунёд этилган моддий ва маънавий бойликларни кўриб, ҳис қилиб, ич-ичингиздан қувонасиз. Бир мисол: агар совхозимиз 1954 йилда ҳар гектар ердан атиги 13 центнердан пахта олган бўлса, бултур ҳар гектар ердан 31,2 центнердан «оқ олтин» етиштирилди. Пахта таннархи нақадар арзонлашганини айтмайсизми!..

Абдурасул акадан кейин сўзга чиққан 7-бўлим агрономи Бўлиш Қўзиев, механизатор Тошпўлат Исомиддинов ва бошқа ўртоқлар ҳам ўз коллективининг хўжаликни ривожлантиришда, коллектив аъзоларини тарбиялашда эришган зўр ютуқлари ҳақида ҳаяжонланиб гапиришди. Ҳа, улар қанча қувонса ҳам арзийди. Чунки, «Савай»ни элга танитган, уни камҳосил хўжаликдан Иттифоқимизнинг машъал хўжаликлари даражасига етказган ҳам ана шундай оддий, меҳнаткаш, жафокаш кишилардир. Бу ерда коллектив тақдири учун қайғурмайдиган, унинг ташвишлари, ютуқлари ва камчиликларига шерик бўлмайдиган бирорта киши йўқ деса бўлади. Мана, механизаторлардан Воҳид Жўраев, Тошпўлат Исомиддинов, Бешвой Ғаффоров, чорвадор Сурур Аҳмедов, бригада бошлиқларидан Наврўз Халилов, Ислом Сулаймонов, Гайнали Гажиев, Содиқ Охунжонов кабиларнинг номлари совхоздагина эмас, балки бошқа жойларда ҳам машҳур.

Савайликлар бу йил 5680 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 31 центнердан ҳосил олишни ният қилишган эди. Лекин партия, ҳукуматимизнинг янги ғамхўрлиги — хўжаликка Ленин ордени берилиши муносабати билан совхоз коллективи ғоят руҳланиб, ҳар гектар ердан камида 32 центнердан «оқ олтин» етиштириш ҳамда ҳосилнинг деярли ҳаммасини машиналарда териб олиш, пахта таннархини бултургига нисбатан бирмунча арзонлаштиришга сўз беришди. Бу—об-ҳаво шароити айниқса андижонликларга кетма-кет ноқулайликлар туғдираётганига қарамай, олға интилишнинг, ажойиб жасорат ва қаҳрамонликнинг намунасидир. Сел ва дўл ёғиши натижасида 3 минг гектарга яқин майдондаги ғўза анча нобуд бўлди. Ана шу майдонларда оласига экиш, кўчатларнинг бир текисда ривожланишини таъминлаш учун совхоз коммунистлари, комсомоллари, ҳамма-ҳамма меҳнаткашлари кечани кеча, кундузни кундуз демай меҳнат қилишди. Табиий офат етказган зарарларни қисқа муддат ичида бартараф қилишди. Ҳозир савайликлар ғўзаларнинг иккинчи парваришини бошлаб юбордилар.

—Юбилей йилига белгиланган марраларимиз улкан, — дейди совхоз директори Узоқбой Саримсоқов. — Лекин ана шу марраларни эгаллай олмай қоламиз, деб сира шубҳаланмаймиз. Чунки, бизда сўзи билан иши бир, ҳар қандай қийинчиликларда ҳам ваъдасининг устидан чиқадиган азамат кишилар, фидокор коммунистлар ишлайди.

Дарҳақиқат, шундай. Хўжаликнинг қаерига борманг, ўзининг бурчини ҳалол оқлаётган, совхознинг келажагини ўйлаб меҳнат қилаётган кишиларни кўриб тасанно дейсиз. Биз эса бугун: «Орденингиз муборак, азамат савайликлар!» деб уларни чин қалбимиздан қайта-қайта қутлаймиз.

А. ҚУРОНБОЕВ,
Н. УЛУҒЖОНОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбирлари.

ЯНА 52 ТОННА

Нарпай райони Самарқанд областида биринчи бўлиб пилла тайёрлаш планини бажарди. Район пиллачилари давлатга 268 тонна кумуш тола топширди.

К. Маркс номли, «Иттифоқ» «Правда», «Коммунизм», «Самарқанд», «Ленинчи чорвадор» каби колхозлар пилла тайёрлаш планини 100-140 процентдан бажардилар. Район пиллачилари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, юбилей йилида давлатга яна қўшимча 52 тонна пилла топшириш мажбуриятини олдилар.

Давлатга пилла топшириш давом этмоқда.

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Давлатга пилла сотиш йиллик планини муддатидан илгари бажарганликлари учун республика «ҲУРМАТ ТАХТАСИ»га ёзиладилар:

Тошкент области (Область партия комитетининг секретари **М. Абдураззоқов**, область ижроия комитетининг раиси **Э. Шайхов**, область комсомол комитетининг секретари **Б. Тошхўжаев**, область ипакчилик бошқармасининг бошлиғи **А. Алимов** ўртоқлар).

Ромитан райони (район партия комитетининг секретари **Я. Наврўзов**, район ижроия комитетининг раиси **Ф. Ҳасанов**, район комсомол комитетининг секретари **О. Ҳамидов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **С. Ёдгоров** ўртоқлар).

Вобкент райони (район партия комитетининг секретари **Д. Орипов**, район ижроия комитетининг раиси **Н. Бобоев**, район комсомол комитетининг секретари **Ф. Халилов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **М. Тошев** ўртоқлар).

Свердлов райони (район партия комитетининг секретари **Ш. Шаропов**, район ижроия комитетининг раиси **Н. Норов**, район комсомол комитетининг секретари **Н. Искенов**, марказий пилла қуритиш пунктининг директори **Д. Раҳимов** ўртоқлар).

САФАР ТУГАДИ

КОБУЛ, 3 июнь. (ТАСС) Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳиршоҳнинг таклифига биноан бу ерда меҳмон бўлиб турган СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний Афғонистонга қилган расмий визитини туғаллаб бугун Ватанига жўнаб кетди.

Н. В. ПОДГОРНИЙ ДУШАНБАДА

ДУШАНБА, 3 июнь. (ТАСС). Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир шоҳнинг таклифига биноан Афғонистонга расмий визит билан бориб меҳмон бўлган СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний бугун Кобулдан бу ерга келди.

Аэропортда Н. В. Подгорнийни Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ж. Расулов, Тожикистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари Н. Зарипова, республика Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Г. В. Зубарев ва бошқа расмий кишилар кутиб олишди.

Н. В. ПОДГОРНИЙ ТОШКЕНТДА

Афғонистонга қилган расмий визитини туғаллаб, Кобулдан қайтиб келаётган СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний 3 июнда Тошкентга келди.

Н. В. Подгорний ва Афғонистон сафарида унга ҳамроҳлик қилган кишиларни Тошкент аэропортида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ё. С. Насриддинова, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов ва республиканинг бошқа раҳбар ходимлари кутиб олдилар.

Н. В. Подгорний Ўзбекистон пойтахти бўйлаб сайр қилиб, Тошкентни реконструкция қилиш ва қуриш қандай бораётганлиги билан танишди.

(ЎзТАГ).

ЯНКА КУПАЛА ҲАЙКАЛИ ОЛДИДА ЎЗБЕКЛАР СУХАНИ

МИНСК, 2 июнь. (ЎзТАГ махсус мухбири **Е. ЕФИМОВ**). Ўзбек адабиёти ва санъати декадаси Минск ишчи клублари, парклари, кўчаларига одим ташлади.

Янка Купала скверининг соя-салқин хиёбонларида катта китоб бозори очилди. Китоб муқоваларида Ғафур Ғулом, Ойбек, Шароф Рашидов, Абдулла Қаҳҳор, Зулфия, Раҳмат Файзий номларини кўриш мумкин.

Китоб байрами очилишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг секретари С. А. Пилотович, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов, Белоруссия Министрлар Совети Раисининг ўринбосари И. Ф. Климов, икки республика маданият арбоблари, бадиий сўзнинг кўпгина мухлислари тўпландилар.

Шоирлардан Сергей Граховский ва Евдокия Лось ўзбек дўстларини табриклаб, ўзларининг қилган таржималаридан ўқиб бердилар. Ҳамид Ғулом Белоруссияга бағишланган янги шеърларини ўқиб берди, Рамз Бобожон янги мисраларини туҳфа этди. Белорус китобхонлари ўз шеърларини ўқиб берган Мирмуҳсин, Эркин Воҳидов, Душан Файзийларни қизғин олқишладилар.

Китоб бозори чаққон, ўзбек адиблари шу ерда ўз дастхатларини ёзиб бермоқдалар.

Бир группа ёзувчилар, артистлар, музикачилар корхоналарда бўлишди. Уларни ҳамма ерда қизғин кутиб олишди.

«Коммунарка» клубида Адҳам Раҳматнинг «Сож соҳилларида» деган шеъри янгради. Шоир Язеп Семижон уни белорус тилида ўқиб берди. Белорус шоири Минскни озод этишда қатнашган дўсти Адҳам Раҳматни таништирганда янада кучли қарсаклар кўтарилди. СССР халқ артисти Тамарахоним бардам санъати билан тингловчиларни яна мафтун қилди.

Ўзбекистондан меҳмонлар келганлигини эшитган қўшни Н. К. Крупская номидаги фабриканинг ишчилари ҳам клубга келишди.

Серқуёш Ўзбекистоннинг барча вакиллари дўстларга ўз санъатларини намойиш қилишни истайдилар. Радиозаводда катта концерт бўлди. Корхона директори Л. Г. Захаренко меҳмонларни янги маҳсулот билан таништирди.

Йиллик план бажарилди

Тошкент области пиллачилари жуда яхши натижаларга эришдилар. Колхоз ва совхозлар давлатга пилла сотиш йиллик планини бажаришди. Тайёрлов пунктларига 1,3 минг тоннадан ортиқ хом ашё топширилди. Калинин, Бекобод, Янгийўл ва Оққўрғон районларининг хўжаликлари топшириқни муваффақиятли бажардилар. Қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари яна 50 тонна пилла топширишга бел боғладилар.

(ЎзТАГ).

Партия турмуши

ҚУРУМ

Чой қайнатиладиган самовар тез-тез тозалаб турилмаса, унинг туби ва жўмрагини қурум қоплаб, сув кеч қайнайдиган, жўмракдан равон оқиб тушмайдиган бўлиб қолади.

Борди-ю, кишилар юрагини қурум босса-чи?

Одам юрагини ҳам қурум босадими, дерсиз? Ҳа, шунақаси ҳам бўлади: кек сақлаш, ҳасад, мансабпарастлик, таъмагирлик сингари иллатларни киши кўнглидаги қурум деса бўлади.

М. Горький номли колхоз раҳбарлари ҳам худди ана шундай дардга мубтало бўлганлар. Колхоз раиси И. Каримов артель ишлаб чиқаришига алоқадор ҳамма масалаларни якка ўзи ҳал қиладиган, правлениени менсимайдиган бўлиб қолган. Унга қаттиқроқ гапирган ва талабчан кишиларни «мени кўролмайди, мени раисликдан тушириб ўзи бўлмоқчи» деб ишдан бўшатиб, ўрнига ўзининг яқин қариндошларини, ҳаллобларни тайинлайверган. Масалан, қилмишлари учун аввал қамалиб чиққан, нопок, хулқ-атвори билан ҳамқишлоқлари ҳурматидан маҳрум бўлган Ёрмат Пардаев, Абдурасул Мирзаев, Темир Жумаев каби шахслар раиснинг «саховати» билан раҳбарлик лавозимларига кўтариб қўйилган.

Тошмирза Эшноров запас қисмлар бўйича экспедитор қилиб тайинланди. Савдогарликда ном чиқарган ва давлат мулкини талон-торож қилгани учун қамалиб чиққан бу йигит янги вазифани «бажонидил» бажарди. Орадан сал вақт ўтмай, Тошмирзанинг гарданига 576 сўм 19 тийин камомад тушди. Бунинг устига, эпчиллик қилиб иш ҳақидан ташқари 425 сўм 47 тийин «қарз» ҳам олиб қўйган экан. У минг сўмдан зиёд қарздор бўлиб қолгач, И. Каримовдан «узр» сўраб, Тошкентга жуфтакни ростлаб қолди.

Колхознинг хўжалик ҳисобига кўчиши муносабати билан 1965 йил учун тузилган ҳисобот ведомости Каримовга маъқул бўлмади. Негаки, янги хўжалик ҳисобида раиснинг ҳамтовоқлари «меҳнатига яраша» ҳақ ололмас эди. Раис бу «адолатсизлик»ни бир қалам уриш билан тузатди — ҳеч қандай ҳисоб-китобга асосланмай, қайси бригадага қанчадан қўшимча ҳақ беришни ўзи белгилаб берди.

Халқ контроли комитетидан келган комиссия колхоз фермасида текшириш ўтказди. Ферма мудири Усан Бойхонов зиммасига 8.225 килограмм буғдой, 1.021 килограмм арпа, салкам тўрт тонна озуқа — жами 2.159 сўм 20 тийинлик камомад юкланди.

Назоратчилар актни колхоз раиси И. Каримовга топширишди. И. Каримов дўстининг ўчини халқ контроли группасининг бошлиғи, партбюро секретарининг ўринбосари Мурод Ҳасановдан олди. Раис уни почтальонликка тайинлади.

Раис бобо яна бир «саховатли» иш қилдилар. У колхоз бухгалтери Пардаев билан тил бириктириб, 1963 хўжалик йилида кўрилган соф фойдадан 25.500 сўмини яшириб қолди. Сир очилиб қолмаслиги учун бундан хабардор бўлган Н. Мирзаев, И. Келдиёров, О. Жалолов, А. Мирзаев, Х. Ашуров, Э. Шавоновларнинг ҳам оғзини мойлаб қўйди. Шу билан иш «туя кўрдингми, йўқ» қабилида тинчитилди.

Колхоз партия ташкилоти бу ишга қандай қаради? Хўжалик коммунистлари партия аъзоси деган шарафли номга доғ туширган У. Бойхоновни КПСС сафидан ўчириш тўғрисида қарор чиқардилар. Бироқ партия ташкилотининг қарори Чироқчи район партия комитетида тасдиқ кутиб узоқ вақт туриб қолди. Бундан фойдаланган У. Бойхонов «кечирим» сўраб партия ташкилоти бюросига ариза ёзди ва 7 бюро аъзосидан 3 кишининг имзоси билан партия сафида қолдирилди, камомат келган 2.159 сўмнинг 633 сўмини тўлашга ваъда берди. Қолгани раиснинг буйруғи билан кечиб юборилди.

Колхоз партия ташкилотининг секретари Р. Шоматова раиснинг райига қараб, хўжалик иши устидан назорат ўрнатмади, аксинча, И. Каримовнинг ўз «режаларини» рўёбга чиқариши учун йўл очиб берди. Натижада хўжаликни бошқаришда раҳбарлик принципи бузилди. Раис колхозчилар олдида ҳисоб бериш у ёқда турсин, ҳатто айрим муҳим масалаларни муҳокама қилишда колхоз коммунистлари билан маслаҳатлашиб олишни ҳам ўзига эп кўрмай қўйди. Правление аъзоларидан Гулбеков, Ҳасанов сингари раиснинг яқинлари йиллаб правление мажлисига қатнашмай қўйдилар. Колхоздаги ҳамма ишлар фақат бир кишининг кўрсатмаси билан бажариладиган бўлиб қолди. Бу эса колхоз коммунистларининг норозилигига сабаб бўлди.

М. Горький номли колхоздаги воқеалардан район партия комитетининг раҳбарлари хабардормидиди? Бўлмаса-чи. Бироқ, улар И. Каримовнинг олди-қочди гапларига ишонч ҳосил қилиб, колхоз коммунистларининг талабларига эътибор бермадилар. Содир бўлаётган камчиликларнинг олдини олишга ҳаракат қилмадилар.

Район партия комитетининг секретарлари П. Қурбонов, Г. Сайдалиев, У. Ҳамроев ўртоқлар колхозда рўй бераётган ташвишли ҳолнинг олдини олиш, уни келтириб чиқараётган сабабларни чуқурроқ ўрганиш, хўжалик партия ташкилотига зарур ёрдам кўрсатиш, колхоз правлениеси йўл қўйган камчиликларни вақтида бартараф этиш учун кескин чоралар кўрмади. Коммунистларнинг ҳақли талабларига қулоқ солмади.

Колхоз меҳнаткашларидан тушган аризалар «текшириб, чора кўриш учун» раҳбарларнинг ўзларига қайтариб жўнатилаверди.

И. Каримов, Р. Шоматоваларнинг хўжаликка раҳбарлик қилишда партиявий принципдан четга чиқиб кетгани, улар бундан буён ишлаб чиқаришга раҳбарлик қилолмасликлари, бунинг учун зудлик билан зарурий чоралар кўришни сўраб колхоз коммунистлари область партия комитетига мурожаат этишга мажбур бўлдилар.

Яқинда коммунистларнинг очиқ партия йиғилиши чақирилди. Унда колхоз раиси И. Каримов, партия ташкилотининг секретари Р. Шоматовалар ҳисоб бердилар. Сўзга чиққан коммунистлар, колхозчилар юракларидаги бор гапларни айтдилар. Хўжалик раҳбарлари томонидан йўл қўйилган камчиликларни жиддий танқид қилдилар.

Ўз лавозимидан шахсий манфаатлари учун фойдаланиб келган И. Каримов, хўжалик фаолияти устидан назорат олиб боришда келишувчиликка йўл қўйган Р. Шоматовалар вазифаларидан четлаштирилди. Шу тариқа қурум тозаланди.

Хўжалик учун, колхозчилар учун жон куйдирадиган, ишчан коммунист М. Ҳасанов партия ташкилотининг секретари, Х. Жўраев эса колхоз раиси қилиб сайланди.

З. ИСРОИЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ОСИЁ ВА ЕВРОПАНИНГ ПЎЛАТ БЕЛБОҒИ

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Жаҳонда энг йирик Ўрта Осиё — Марказ газопроводининг қурила бошлаганига ҳали кўп вақт бўлгани йўқ. Лекин қитъалараро газ трассасининг бунёдкорлари Улуғ Октябрнинг шонли 50 йиллик тўйи шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб, ҳозирданоқ бир неча тоғлар, саҳро ва яйловларни, ўнлаб канал ҳамда дарёларни кесиб ўтишга муваффақ бўлдилар.

«Улуғ Октябрь тантаналари арафасида Москвада Бухоро «зангори олови» алангаланади!» Қурувчиларнинг шиори шундай. Шу кунларда улкан трассанинг ҳамма участкаларида турли миллат вакиллари қўлни-қўлга бериб меҳнат қилмоқдалар. Бухоро—Урал газопроводи қурилишида катта тажриба орттирган азамат монтажчи, пайвандчиларнинг ғайрати туфайли трасса биринчи навбатининг 1500 километридан ортиғига пўлат қувурлар ётқизиб бўлинди.

Осиё билан Европа қитъаларига пўлат белбоғ боғловчилар айни кунларда Волга дарёсини кечиб ўтишяпти. Ғаввос-қурувчилар 14 — 17 метр чуқурликка бир неча марта тушиб-чиқиб, сув ости зовурини тайёрлаб, дарё остига пўлат канал қурмоқдалар. Қурувчиларнинг қаҳрамонона меҳнати ҳақида Ўрта Осиё трассаси бошқармаси директорининг ўринбосари ўртоқ К. Бреус шундай ҳикоя қилади:

— Ўрта Осиё — Марказ газопроводи қурилиши кенг кўламда олиб борилмоқда. Каспий билан Орол денгизи ўртасида, Эмба дарёси билан Волга оралиғида, Москвадаги мавжуд газ қувури ҳалқасидан Виглядовка қишлоғигача бўлган участкаларда ҳозир иш жуда қизғин.

Ўрта Осиё — Марказ газопроводи совет кишиларининг яратувчилик кучи билан барпо этилмоқда. Қитъалараро трасса қурилишида Ленин орденли машҳур пайвандчи Ў. Қодиров, Ю. Леонтьев, А. Козлов, Л. Савельев сингари ҳалби олов кишилар актив қатнашмоқдалар. Улар меҳнат унумдорлигини ошириш, маблағ ва материаллардан тежаб-тергаб фойдаланишда кўпчиликка намуна бўлишяпти.

Яқин кунларда қитъалараро газ трассасида Бухоро гази мамлакатимиз юраги Москвага томон оқа бошлайди. Бухородаги компрессор станцияларида трассага газ ҳайдовчи улкан агрегатлар монтаж қилинаётир. Газли, Ачоқ, Учқир ва бошқа жойлардаги компрессор станцияларда агрегатларни ўрнатиш поёнига етказилмоқда.

Газопроводнинг қайси бир участкасида бўлманг, Бухоро газини қитъалараро трассага етказишга шошилаётган кишиларни учратасиз. Улар бир эзгу ният — Октябрнинг 50 йиллик тўйига муносиб меҳнат совғаси ҳозирлаш йўлида жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Т. НАЗИРОВ.

Ғишт терувчи В. Бабанская янги Тошкентни бунёд этиш мусобақасининг олдинги сафида бормоқда. Ленинград қурилиш поезди коллективида меҳнат зафарлари билан эътибор қозонмоқда. Суратда: смена топшириқларини 140-150 процент бажараётган ғишт терувчи В. Бабанская.

Фото лавҳалар

Суратда: Тошкент химия-фармацевтика заводининг илғор ишчиси Мукамбар Пирмуҳамедова. Юбилей олди мусобақасида пешқадамлик қилаётган бу ишчи смена топшириқларини 130-140 процент адо этмоқда.

А. Тўраев фотолари.

«МУЛЛА НАСРИДДИН» ЎЗБЕКИСТОНДА

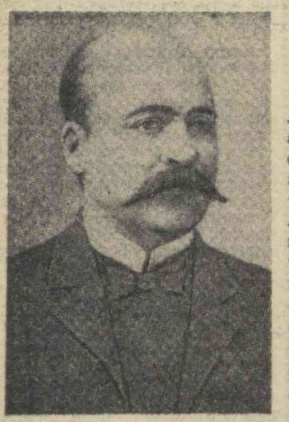

Шу кунларда қардош Озарбайжон халқи, СССРдаги барча халқлар билан бирга ўзининг буюк сатиригини ва дунёдаги кўп мамлакатларга шуҳрати кетган «Мулла Насриддин» журналининг асосчиси ва муҳаррири Жалил Мамадқулизоданинг туғилганига 100 йил тўлишини байрам қилмоқда.

Жалил Мамадқулизода (1866—1932) машҳур Озарбайжон демократ шоири Сайдазим Шервоний адабий мактабига мансуб бўлган Мирза Алиакбар Собир, Алиқули Ғамгусор, Муҳаммад Саид Ўрдубоди каби санъаткорлар даврасида камол топди. Забардаст адиб ва моҳир сатирик Мамадқулизода 1906 йилдан бошлаб Тифлисда нашр қила бошлаган «Мулла Насриддин» Столипин реакцияси йилларида бош кўтарган қора гуруҳларга қарши, Озарбайжон тили ва адабиётининг ўзига хослигини инкор қилаётган пантуркист ва панисломистлар журнали бўлган «Фиюзот», «Шалола» журналларига қарши кескин кураш олиб борди. «Мулла Насриддин» XX аср бошидаги Озарбайжон реалистик адабиётининг ривожланишида ғоят катта роль ўйнади.

Феодал қолоқлигини, фанатизмни, чоризмнинг колониал сиёсатини жасорат билан фош қилган, халқни озодликка чақирган журнал ҳам, унинг муҳаррири ҳам жуда кўп қийинчиликларга дуч келди. 1917 йили «Мулла Насриддин»ни чиқариш тақиқлаб қўйилди. Октябрь революцияси ғалабасидан кейин то 1921 йилгача Табризда чиқа бошлади. 1922 йилдан 1931 йилгача эса Бокуда ўз фаолиятини давом эттирди.

«Мулла Насриддин» саҳифаларида эълон қилинган материаллар бадиий жозибадорлиги, сиёсий ўткирлиги, актуаллиги ва заҳарханда кулгиси билан ўқувчиларга ниҳоятда манзур бўларди. Оқибатда у шу қадар шуҳрат таратдики, Озарбайжон территориясидан чиқиб, Россиянинг туркий тилда сўзлашувчи кўпгина шаҳарларига, Эрон, Афғонистон, Миср, Ҳиндистон каби хорижий шарқ ўлкаларига ҳам тарқаладиган бўлди. Унинг таъсирида қатор жойларда сатирик, юмористик журналлар таъсис этила бошлади.

Маълумки, Ўрта Осиё халқлари, шу жумладан, ўзбек халқи Озарбайжон адабиёти ва матбуоти билан аллақачонлардан бери таниш. Ўзбекистон кутубхоналари, анчагина маърифатпарвар олимлар ҳамда китобхонлар революцияга қадар Озарбайжонда чиқиб турган «Қардош кўмаги», «Фиюзот», «Мулла Насриддин» журналларини, кейинроқ «Шарқ хотини», «Маориф ишчиси», «Маориф ва маданият» журналларини мунтазам олиб турганлар.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Абу Райҳон Беруний номидаги шарқшунослик институти илмий ходими, кекса адабиётшунос Юнус Ҳакимжоновнинг хотирлашича, революциядан олдинги йилларда эски усулдаги мадраса таълими, бир хилдаги такрорлар шогирдлар зеҳнини ўтмаслаштирган бир вақтда «Мулла Насриддин»нинг ҳар бир янги сони қўлдан-қўлга тез ўтган, зўр қизиқиш билан ўқилиб, жўшқин мунозараларга сабаб бўлган. Ўз даврининг маърифатпарвар зиёлиларидан бўлган Муҳаммад Носиҳ Алимуҳаммад ўғли (1868 — 1918) саҳоб бозорида дўкон очиб, китоб савдоси билан шуғулланган ва Озарбайжондан турли китоб ва журналлар қаторида «Мулла Насриддин»ни олиб, ўзбек ўқувчиларига тарқатиб турган.

Ўзбек совет ёзувчиларининг биринчи бўғинига мансуб бўлган Абдулла Қодирий, Ғафур Ғулом, Ойбек, Собир Абдулла, Абдулла Қаҳҳор каби санъаткорлар ёшликдан «Мулла Насриддин» билан қизиққанлар ва уни ўқиб боришга интилганлар. Ғафур Ғулом «Отам уйда вақтларида уларнинг номларига тўхтовсиз келиб турадиган «Мулла Насриддин», «Ялт-юлт» ва бошқа газета, журналларга ғоятда қизиқар эдик», деб ёшлик йилларини хотирласа, Ўзбекистон халқ шоири Собир Абдулла: «Мулла Насриддин» машҳур ва манзур журналлардан эди... Ёшлик йилларимизда «Муштум» журналида ишлар эканмиз, Бокудан «Мулла Насриддин»нинг келишини сабрсизлик билан кутардик. «Мулла Насриддин» «Муштум»нинг яқин биродори бўлиш билан бирга ўзбек халқининг энг севимли журнали эди», — дейди.

Самарқандда «Машраб» номи билан, Тошкентда «Муштум» номи билан чиқиб турган ва ўзбек сатирасининг илғор традицияларини давом эттириб, социалистик воқелик талаблари асосида ривожлантирган журналларга «Мулла Насриддин» самарали таъсир кўрсатди. 1922 йилдан янги куч ва янги вазифалар билан ишга киришган «Мулла Насриддин» ўтмишнинг ярамас иллатларига қарши курашда, совет идораларига суқулиб кириб олган бюрократларни фош этишда, маиший ҳаётдаги эски урф-одатларни масхара қилишда катта хизмат қилди.

Шу нуқтаи назардан қараганда «Муштум»нинг ташкилотчиларидан ва биринчи актив муаллифларидан бўлган Абдулла Қодирий: «Бойлар, муллалар, эшонлар, фрибгарларнинг янги ҳаёт бағрида бемалол «сайригулистон этаётган»ликларидан ачинар экан ва: «Мана шундай «овони саодат»ларда тўрт томондан мўралаб, эл ичига оралаб, ҳақиқатни қоралаб, яхшидан ёмонни саралаб, шахсий ғараздан соф, тўғри юрмаганга боп бир «мушти пурзўр»га эҳтиёж сезилди ва узоқ ўйлаб турмай, узоқ ва яқин... дўстларимизнинг кўмакларига умидда ушбу «Муштум» журналининг нашрига қарор бердик, — дер экан бу сўзларда «Мулла Насриддин» билан маслакдошлик ва яқинлик сезилиб туради.

«Муштум» ўзининг 1923 — 1925 йиллардаги сонларида эълон қилинган материалларда «Мулла Насриддин»дан илҳомлангани, ҳатто айрим сатирик образлар шаклини тасвирлаганда озарбайжонли биродарига эргашгани сезилади. Шу ўринда «Фарғона» газетаси (1924 йил, 162 сон) билан «Муштум» ўртасида бўлиб ўтган баҳсни эслаш мароқлидир.

Ўзбекистонда кенг тарқалган ва ўзбек сатирасига шубҳасиз ижобий таъсир кўрсатган «Мулла Насриддин»нинг доимий муаллифи бўлиб келган Жалил Мамадқулизода ўзбек зиёлилари ва ёзувчилари билан шахсий дўстона алоқада ҳам бўлган. Тахминан, 1914 йили Тошкентга келиб, таниқли маданият арбоби, шоир, педагог ва журналист Абдулла Авлонийнинг шахсий меҳмони бўлиб турган. Ўз навбатида Авлоний ҳам Бокуга ташриф буюрган.

Истеъдодли адиб, толмас журналист Мамадқулизоданинг ҳаёти у узоқ йиллар давомида таҳрир қилган ажойиб журнал билан шу қадар чамбарчас боғланиб кетганки, натижада муҳаррир ва муаллифнинг ўзини ҳам Мулла Насриддин деб юрйтадиган бўлганлар. Адибнинг туғилган кунига 100 йил ва у фарзанди каби севган журналининг биринчи сони чиққанига 60 йил тўлиши муносабати билан бўлаётган Озарбайжон халқининг маданий байрами, айни замонда, ўзбек халқининг ҳам байрамидир.

М. ЮНУСОВ.

ГИЛАМ БЕЗАКЛИ УЙЛАР

Тошкент шаҳрида турли-туман уйлар тикланмоқда. Ҳар бирининг ўзгача бир кўриниши, безаги, қулайлиги ва афзалликлари бор. Чилонзор массивидаги Ғафур Ғулом кўчаси бўйлаб юрганингизда, ўнг томонингизда ҳам, чап томонингизда ҳам гиламнусха безакли уйларга эътибор қилмай ўтолмайсиз.

Бу иморатларни қардош Қозоғистоннинг Олмаота уйсозлик комбинати коллективи барпо этган. Зилзила туфайли бошпанасиз қолган қанчадан-қанча оилалар қозоқ биродарларимиз барпо қилган ана шу уйларда истиқомат қилишмоқда. Улар уйларнинг фойдаланиш учун жуда қулай эканлигини таъкидлашяпти. Биз бундай мақтовларни эшитгач, уй тиклаган азаматлар билан учрашишга, уларнинг бугунги ишлари билан танишишга аҳд қилдик.

...Илгари ҳам бу ерларга бир неча бор келганмиз. Лекин у вақтларда бу жойлар дала эди. Кеча ер текисланаётган жойда бугун пойдевор ўрнатилаётганига шоҳид бўласиз. Эртага келсангиз минора крани пойдевор устидаги бинокорларга йирик панелларни машинадан олиб узатиб бераётганлигини кўрасиз. Яна бир-икки кундан сўнг монтажчилар ғайрат камарини белга боғлаганликларининг гувоҳи бўлиб, улар меҳнатига тасанно дейсиз.

Шу тариқа бинокорлар йирик панеллардан кетма-кет янги уйлар тиклашмоқда. Шаҳримиз ҳам энига ва ҳам бўйига ўсаётир. Олмаотадан келган бинокорлар 1966-1967 йилларда 28 минг квадрат метр уй қуришга сўз берган эдилар. Ваъдасига вафодор қон-қардошларимиз ўтган йили 17 минг квадрат метр ҳажмда йирик панелли уйларни қуриб, жасорат шаҳри меҳнаткашларига тақдим этдилар.

Бу йилги ишлар ҳам чакки эмас. 80 квартирали кўп қаватли бир неча уй қуриб битказилди. Иван Гергерт раҳбарлик қилаётган пардозловчилар бригадаси бинога оро бермоқда. Бундай уй расмий ҳужжатларда икки ойда қуриб битказилиши кўзда тутилган. Аммо бинокорлар қўлни-қўлга бериб ишлаб, вақтдан ютмоқдалар. Улар икки ойлик ишни бир ойнинг ўзида қўлдан чиқаришга эришаётирлар.

Уйдан уйга ўтамиз. Мана, яна бир янги иморат олдида тўхтаб қолдик. Уйнинг олдига қараганингизда хаёлан Қозоғистон чўлларида, ям-яшил ўт-ўланлар билан бурканган қир-адирларда юргандек бўласиз. Гиламнусха суратларда Қозоғистоннинг миллий санъати шундоққина товланиб турибди. Бунақа уйлар Тошкент Чилонзорида кундан-кунга кўпайиб бормоқда.

Совет ҳокимиятининг 50 йиллик юбилейи кунигача Олмаота уйсозлик комбинатининг Тошкентда иморат тиклаётган 120 кишилик коллективи йиллик планини бажариш тараддудини кўряпти.

Т. СОЙНАЗАРОВ.

ДЕПУТАТНИНГ ЮКСАК БУРЧИ

Кейинги йилларда қишлоқ Советлари, депутатлар олдида янги вазифалар пайдо бўлди. Улар меҳнаткашларнинг турмуш маданиятини яхшилаш, қишлоқларни ободонлаштириш борасида жуда катта ишларни бажаришда иштирок қиладиган бўлиб қолдилар. Бунинг устига, сайловчилардан тушаётган наказлар ҳам кундалик ҳаёт талабларидан келиб чиққан бўлиб, ғоят муҳим аҳамият касб этмоқда.

Ҳозирги қишлоқларимизни Октябрь инқилобидан илгариги қишлоқлар қиёфасига сира таққослаб бўлмайди. Ўтган ярим аср мобайнида қишлоқлар бутунлай қайта қурилди. Меҳнаткашларнинг тушунчаси, фикр юритиши, мулоҳазаси кенгайди. Одамларнинг турмушида, урф-одатида янги социал ўзгаришлар вужудга келди. Буни бизнинг қишлоқ мисолида ҳам яққол кўриш мумкин.

Узоққа бормайлик, бундан атиги ўн-ўнбеш йил муқаддам қишлоқда туғруқхона, тиббий пункт, болалар яслиси йўқ эди. Ҳозир касалхона, 3 туғруқхона, 4 медицина пункти, бир нечта болалар яслилари ишлаб турибди. Юқори малакали врачлар, мураббийлар болалар ва оналар ҳақида доимий ғамхўрлик қилиб келаётирлар. Мактаб, кутубхона, магазин, клуб, «Бахт уй»лари меҳнаткашларнинг ҳаётига чуқур сингиб кетган.

Совет даврида кишиларнинг меҳнатга бўлган муносабати ўзгарди. Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил кўтариб, катта даромад олишяпти. Улар ана шу даромадларнинг талай қисмини эндиликда қишлоқларни ободонлаштириш, йўл чиқариш, кўприклар қуриш, янги уй-жойлар солиш каби ишларга ажратмоқдалар. Кейинги икки йилда қишлоғимизда якка тартибда ва давлат йўли билан 400 дан ортиқ уй-жой қурилди. Свердлов — Сепата — Яккатут йўли реконструкция қилиниб, асфальт ётқизишга тайёр қилинди. Қариялар чойхонаси, сартарошхона, новвойхоналар қурилиб ишга туширилади. Қишлоқ Советининг депутатлари бу ишларни амалга оширишда фаол қатнашмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнаткашлар депутатлари қишлоқ ва посёлка Советлари ишини яхшилаш тўғрисида»ги қарори Советларнинг масъулиятини тағин ҳам оширди. Уларни халқ олдидаги бурчини тўғри ва оқилона бажаришларига ҳар томонлама кенг йўл очиб бермоқда. Сепата қишлоқ Советининг депутатлари партия кўрсатган йўлдан бориб, меҳнаткашларнинг турмуш маданиятини оширишга бутун куч ва имкониятларини сафарбар этмоқдалар, юбилей йилига олинган мажбуриятларни бажаришда партия ташкилотларига яқиндан ёрдам беришяпти.

Депутатларимиз сайловчилар томонидан тушган наказларни тўла, ўз вақтида бажариш учун курашмоқдалар. Яқинда Киров номли колхоз меҳнаткашлари маданий ўғит сақлайдиган омбор қуришга ёрдам беришни сўраб депутат Раҳмон Муродовга мурожаат қилишди. Ўйлаб кўрсак, ҳар йили колхознинг қанчадан-қанча ўғити очиқ ҳавода нес-нобуд бўлиб кетади. Депутатлар бу ишни кечиктирмай амалга ошириш чораларини кўрдилар. Тез кунда ўғит сақлайдиган марказий омбор биноси қуриб битказилди.

Депутатларимиз айни маҳалда бевосита ишлаб чиқариш участкаларида юбилей йили топшириқларини муваффақиятли уддалаш учун курашмоқдалар. Депутат Қодир Тангриев бошлиқ бригада пахтакорлари Киров номли колхозда 40 центнерчилик ҳаракатини бошлаб бердилар. «Ленинград» колхозида депутат Содиқ Розиқов бошлиқ бригада азаматлари юбилей йилида ҳар гектар ердан 36 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашмоқдалар. Бундай ташаббускор, жонкуяр депутатларимиз жуда кўп.

Депутат халқ хизматкори, унинг бутун фаолияти халқ манфаатларига бўйсундирилган бўлиши лозим. Лекин ҳали орамизда ўз бурчини, халқ ишончини оқлашга бепарво қараётган депутатлар ҳам йўқ эмас. Чунончи, депутат Наби Ёриев, Равшан Чориев ўртоқлар сайловчиларнинг талаб ва эҳтиёжларига бефарқ қарамоқдалар. Улар қишлоқ Советига ҳам жуда кам келадилар. Сайловлар ўтганига анча вақт бўлишига қарамай, наказларни бажариш ҳақида ҳалигача ўйламаётирлар.

Юқорида депутат ростгўй, маънавий пок, турмушда, ахлоқ ва одобда бошқаларга ўрнак бўлиши керак, дедик. Афсуски, қишлоқ Совети депутатлари орасида халқ олдидаги муқаддас бурчини тўла англаб етмаган кишилар баъзан бўлсада учраб туради. Нурулла Хўжаев ана шундай киши бўлиб чиқди. Натижада сайловчилар уни чақириб олиб тўғри иш қилдилар.

Бизнинг жамиятимиз кишилари коммунизм қурилиши даврида, Октябрь инқилобининг 50 йиллик тўйи арафасида яшамоқдалар. Депутатларимиз замонамизга муносиб, сайловчиларнинг талаб ва истакларига ҳозиржавоб, ахлоқ ва одобда, турмушда бошқаларга ўрнак бўладиган юксак маданиятли кишилар бўлмоқлари лозим. Турмуш шуни тақозо этади.

Д. БОБОЕВ,
Бухоро область, Свердлов районидаги Сепата қишлоқ Советининг раиси.

МЕҲМОНЛАРИМИЗ

Германия Федератив Республикаси олимлари ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларидан бир группаси Ўзбекистонга келди. Уларнинг республикамизга сафаридан мақсад — Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги, тадқиқот ва ўқув институтларининг фаолияти, деҳқончилик ва чорвачилик учун кадрлар тайёрлаш практикаси билан танишишдир.

2 июнда меҳмонлар Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлигида қабул қилиндилар. Министр ўринбосари П. М. Тимофеев республика қишлоқ хўжалигининг ривожланиши, пахта етиштиришнинг ўсиши, кўп меҳнат талаб қиладиган бу техника экинини етиштиришда барча процессларни кенг механизациялаш тўғрисида гапириб берди.

Германия Федератив Республикасидан келган меҳмонлар Ўзбекистонда бир ҳафта бўладилар.

Адабиёт ва санъат

Саида ЗУННУНОВА.

МЕҲР

ҲИКОЯ

Кечга бориб бирдан ҳаво айниди. Тўсатдан турган шамол дарахтларнинг шохларини айқаш-уйқаш қилиб гоҳ уёққа, гоҳ буёққа эгар, ҳали ранг кирмаган ғўраларни юлиб, япроқларни тортқилар, муттасил шовулларди. Шодмонбувини ташвиш босди. Ўйнаб чиқиб кетган неварасидан хавотирланган буви ҳассасига таяниб, кўчага чиқди. Шамол гувиллаган сайин болалар қичқиришиб югуришарди. Алишер бувисини кўрган бўлса ҳам ўйиндан кўнгил узолмасди. Бирдан момақалдироқ гумбирлади. Битта-иккита томчилаган ёмғир тезлади, жалага айланди. Болалар бир зумда тарқаб кетишди. Алишер ҳам югуриб келиб бувисининг пинжига суқилиб уйга кирди.

— Ўйин бўлса бўлди-да, сенга, болам. — меҳрибонлик билан уни койиди Шодмонбуви, — овқатинг ҳам совиб қолди. Ўтир, мен иситиб келайин.

Шодмонбуви ошхонага чиқиб кетди. Алишер дераза ёнига келди. Ёмғир челаклаб қуйгандек қуяр, ҳалигина яшнаб турган дарахтлар шумшайган, шомол ёмғир арқони билан тинмай деразани саваларди. Бирдан қаттиқ чақмоқ чақди. Олов Алишерни ўраб олгандек бўлди. Қўллари билан кўзини тўсиб орқага тисланди. Кетма-кет гумбирлаган момақалдироқ назарида худди бошида, шундоққина томда бўлгандек эди. Алишер қўрқиб овқат кўтариб кирган бувисининг бағрига бошини суқди.

— Қўрқма болам, баҳорда шунақа бўлади.

— Бувижон, столни ойнадан берирок тортайлик.

— Хўп қўзичоғим, хўп.

Шодмонбуви столни суриб хона ичкарироғига олиб борди. Алишернинг олдига косани қўйди.

— Қани, қўзичоқ, еб олгин. Айтмоқчи, қўлингни ювдингми болам? Кўчадан кирдинга...

— Бувижон, қорним тўқ. Ҳеч нарса егим келмаяпти.

Шодмонбуви унинг қўл ювишга эринаётганини билиб, сув олиб келди, мажбур қилиб ювдирди. Алишер косадаги ток баргига қилинган дўлмадан озроқ еди. Яна чақмоқ чақди, яна момақалдироқ гумбирлади. Алишер яна бувисининг пинжига суқилди.

— Бувижон, уйимизга ўт тушиб кетмайдими?

— Қўрқма, хеч нарса бўлмайди, — Шодмонбуви унинг бошини силаб, бағрига босди. Алишернинг кўзларидаги қўрқув, табиатнинг ҳозирги қутириши она юрагида анчадан бери тирноқ тегмай ётган ярани тимдалаб кетди. Бу-ку табиатнинг бир нафаслик ўйини. Бола бечора қанчалик қўрқаяпти. Отинг ўчгур урушда қанақа бўлган экан. Тинмай бомба тушиб турганда, уйлар ёниб, бутун шаҳар олов ичида гўлғанганда бечора гўдаклар нима қилган экан. Бу уруш унинг юрагини бир умрга доғлаб кетган. Шодмонбувининг якка-ю ягона қизи Онорхон доктор эди. Уруш бошланмасдан бир йил аввал медицина институтини тамомлаган эди. Куёви хам доктор эди. Эр-хотин урушга кетма-кет жўнашди. Онорхоннинг ўзи ариза бериб кетди. Ана ўшанда унинг қизи Доно олти ёшда эди. Шодмонбуви унга ҳам ота, ҳам она, ҳам буви энди. Хурсандчилик тўлган уйлари бирдан хувиллаб қолди. Келаси йил Доно мактабга борди. Уни ясантириб, сочларига лента тақиб Шодмонбувининг ўзи етаклаб борди. Ҳовлидаги гуллардан чиройли гулдаста ҳам қилиб берди. Набирасини мактабга қўйиб келди-ю ўзи хун-хун йиғлади. Набирасининг авжи она ҳидига тўймай ота бағрида эркаланадиган ширин дамларини тортиб олган фашистни қарғаб йиғлади. Дононинг ўксик ҳар назари кампирнинг белини баттар букар, яна шу гўдак учун яшаш истаги қаддини кўтарар эди.

Уруш тугади. Куёви Раҳимжон қайтиб келди. Аммо, Онорхон қайтмади. Қайнана-куёв бир-бирларининг дардларини гирнамасликка уринишар, бир-бирларини сўзсиз тушунишарди. Ойлар кетидан ойлар ўтиб борарди. Баъзан Дононинг ўртоқлари келиб бир нафас гангур-гунгур бўлмаса, бошқа вақт ховлилари жим-жит, ҳали ҳам Онорхоннинг мотамини тутаётгандек эди. Раҳимжон ўзини жуда олдириб қўйди. У ичкуёв бўлганидан ёлғиз қолган қайнонани ташлаб кетолмас, бу уйга бошқа бир аёлни олиб келишга яна андиша қиларди. Баъзан соатлаб хаёл суриб ўтириб қоларди. Бундай кезларда Шодмонбувининг унга раҳми келар, юраги эзилар, она қалбига нечоғлик оғир бўлса ҳам унинг уйланиши кераклигини ҳис қилар, лекин айтишга тили айланмас эди. Онор шу ҳовлида катта бўлди. Бу уйлар унинг инга-ингасини эшитган, дупир-дупир сакраб кулганида жаранглаган, уни келинлик либосида ҳам кўрган эди. Шунинг учун ҳам гўё ҳамма нарса уни билгандек, Шодмонбувининг дард-хасратини тушуниб тургандек эди.

Дононинг қош-кўзлари шундоққина онасининг ўзи. Раҳимжон ҳам, Шодмонбуви ҳам бутун меҳрини унга беришган, у билан овунишарди. Шодмонбуви ўзининг кундан-кун куч-қувватдан кетаётганини сезган сайин куёви ва набирасининг тақдирини ўйлар, шу ҳовлига яхшигина бир аёлнинг келишидан бошқа илож йўқлигини тушунар, лекин ўз ўйидан ўзининг юраги зирқираб кетарди. Бироқ, на чора, бир куни ана шу даҳшатли истак рўёбга чиқди. Раҳимжон бегона бир аёлни бошлаб келди. Унинг қадами Онорхоннинг бу жойдаги бутун ҳидини супуриб кетгандай, кампирга уйлар баттар мотамсаро кўринди. Анча кунгача гап гапга қовушмади. Бу аёлнинг Раҳимжон билан бирга ишлаши, унинг эри ҳам урушда ўлганлиги Шодмонбувининг қулоғига чалинди, юрагининг аллақаерида унга ҳам ачиниш сезди-ю, лекин очиқ чеҳра билан юзига қарайолмади. Аёл ялинчоқ, ғамгин бир назар билан кампирга боқар, Донони эркалашга уринар, лекин иккалалари ҳам ундан ўзларини олиб қочишар эди. Айниқса, ҳаммаси бир стол атрофида ўтириб қолишса борми, гаплари бир-бирига қовушмас. Ўртадаги жим-житлик эса одамнинг юрагини ёргудек шафқатсиз, хунук бўлар эди...

Аёл ишга бормай қўйди. Шодмонбуви қараса у тўлишиб, юзларига доғ тушибди. Кампирнинг юраги алланечук бўлиб кетди. Кир юваман деб самовар кўтариб кетаётган келинининг қўлидан қандай қилиб самоварни олганлигини ўзи ҳам сезмай қолди.

— Оғир нарса кўтарманг, болам. Ана ўшанда жувоннинг кўзлари бирдан чарақлади. Кампирнинг бир оғиз ширин сўзи унинг бутун ҳуснини очиб юбордими, ҳар қалай Шодмонбувининг кўзига у жуда чиройли кўриниб кетди.

Алишер туғилди. Янги бир одамнинг дунёга келишими, унга бўлган оналик меҳри ёки мурғак бу вужуд олдидаги масъулиятими, ишқилиб унинг инга-ингаси юракдаги унутилмас дардларни нари сурди-ю, жимжит ҳовлига файз олиб келди. Энди буларникига ҳам меҳмон келадиган, одамларнинг гуоунги, кулгиси эшитиладиган бўлиб қолди.

Келин Шодмонбувига жуда меҳрибон, Раҳимжон ҳам уни онасидан зиёд кўрар, ҳаммавақт кўнглига қарарди. Буларнинг меҳригиёси кампирни неча марта гўр оғзидан қайтариб келди. Дононинг тўйини ҳам кўрди. Мана энди Алишернинг орзусини қилиб ўтирибди. Кампир бир вақтлар кичкина Донога қандай боғланиб қолган бўлса, энди Алишерсиз туролмас эди. Энди у Алишернинг бўйини, тўйини кўришни хаёл қиларди...

Ёмғир баттар авжига минди. Ора-чира унинг шовуллашига қўшилиб шамол хам гувилларди, даҳшатли қалдироқдан уй деразалари зириллаб кетарди. Шодмонбуви Алишерни қўрқмасин деб ичкари хонага олиб кирди-да, деразанинг қалин пардаларини тушириб қўйди. Алишер ҳар кунгидай шўхлик қилиб ўйнамади. Бувиси уни қанча чалғитмасин, кўзларини катта-катта очиб ташқарига қулоқ солиб қолар эди. Охири кампир эртак айтиб, уни ухлатиб қўйди.

Ёмғир тинмас, ишдан қайтишмаётган Раҳимжон билан келинини ўйлаб кампир безовта эди. Дам-бадам дераза ёнига бориб кўчага қарайди. Симёғочдаги лампочкалар тинмай чайқалар, кўча четидаги толлар сочини ерга ёйиб, баданини шамол ва ёмғирдан ҳимоя қилаётганга ўхшарди. Ариқлардан тошиб чиққан лойқа сув асфалтнинг икки четидан шориллаб оқарди. Кампир хира кўзлари билан осмонга тикилади; кўнглидаги безовталик борган сайин кучаяди. Нима бўлди экан? Нега бунча кеч қолишди? Ёмғир тинишини кутиб ўтиришибдимикан? Майли! Ўтиришақолсин. Бўлмаса ивиб кетишади. Шамоллаб қолишмасин ишқилиб. Балки келишаётгандир, йўлдадир.

Она яна дераза ёнига борди. Ҳеч нарсани кўриб бўлмайди. Лампочкалар хира ёнаётгандай ёмғир яна авжига чиққан. Йўлга чиқишган бўлса, автобусдан тушиб то уйга етиб келишгунча шалаббо бўлишади-ку. Кампир бирдан шошиб қолди. Алишернинг бошига келди. Қаттиқ ухлаб ётибди, Шодмонбуви Раҳимжоннинг эски кастюмини ёпинди. Бир қўлига ҳассасини олиб, қўлтиғига зонтни қисди-да, эшикни аста ёпиб, кўчага чиқди. Шамол аралаш муздек томчилар юзи, қўлларига урилар, у бўлса кўзларини қисиб, ҳассасига таянганича катта кўча томонга борарди. Узун кўйлагининг этаги бир нафасда ҳўл бўлиб оёқларига ёпишди, калишига сув тўлди. Лекин онанинг ўзи буни сезмас, шамолу-ёмғир ҳокимлик қилаётган жим-жит кўчада ўзининг танҳолигини ҳам унутиб автобус тўхтайдиган жойга ошиқарди. Ким билади, унинг кутганлари, балки, шу маҳалда шошилинч бир операция устидадирлар, балки бирор беморнинг тепасидадирлар. Балки она ўйлагандек йўлдадирлар.

Ана, олисдан шу кўчага автобус бурилди. Кекса онанинг кўзлари унинг чироғини дарров илғаб олди. Балки, шу автобусда келишаётгандир. Иккаласи зонтни тутишади-ю, ҳўл бўлмасдан уйга етиб олишади.

Она йўлга термулади. Бошига ёпинган костюм этагини шамол тортқилайди, узун кўйлагини буйдалаб оёқларига ўрайди. Лекин, она буни сезмайди. Ана, автобус яқинлашиб қолди...

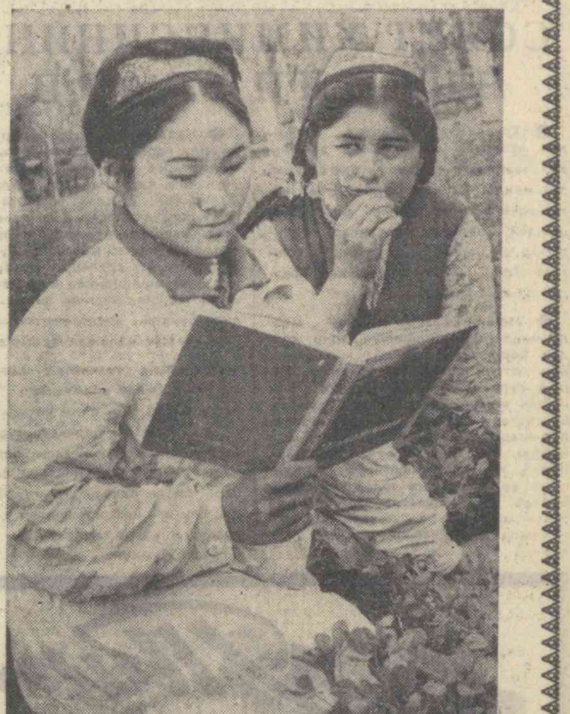

Дугоналар боғда,
Дам олиш чоғда.
Г. Кечкин фотоэтюди.

«АЯЖОНЛАРИМ» САҲНАДА

Севимли адибимиз Абдулла Қаҳҳор шу йил 60 ёшга тўлади. Ёзувчи икки юбилейга — Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига ҳамда ўз юбилейига муносиб совға тайёрлади. Ҳамза номидаги Ленин орденли Ўзбек давлат академик драма театри ижодий коллективи Ҳамза мукофоти лауреати Абдулла Қаҳҳорнинг «Аяжонларим» комедиясини саҳналаштирди. Комедияда ёшлар орасидаги соф муҳаббат, эскилик билан янгилик ўртасидаги кураш, қишлоқ маданияти ҳақида гап боради.

Каримжон ва Умида шаҳарда институтни бирга тамомлашади. Ёш врачлар Каримжон яшайдиган қишлоққа йўлланма оладилар. Икки ёш бир-бирини жуда севади. Оила қуриш учун аҳду-паймон қилишиб, ҳатто ЗАГСдан ҳам ўтиб қўядилар. Лекин. эскиликка қаттиқ ёпишиб олган Бўстон ая ўғли Каримжонни девор қўшниси Тўтинисо аянинг қизи Ҳайрихонга зўрма-зўраки унаштириб қўйган эди...

Воқеа ана шу аснода давом этиб, эскилик билан янгилик ўртасида тўқнашув, кураш боради.

Театрнинг талантли артистлари — Ўзбекистон ССР халқ артисткалари Тошхон Султонова — Бўстон ая, Ҳолида Хўжаева — Тўтинисо ая, Икрома Болтаева — Умиданинг аяси Шакархон, Ўзбекистон халқ артисти Ғани Аъзамов — Умиданинг отаси Ашуралиев, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар Жўра Тожиев — колхоз раиси Жамол, Ирода Алиева — Умида, артист Пўлат Саидқосимов — Каримжон, артистка Риҳси Иброҳимова — Ҳайри образларини маҳорат билан ижро этдилар.

«Аяжонларим» комедиясини театрнинг бош режиссёри, Ўзбекистон ССР халқ артисти, Абдулла Тўқай мукофоти лауреати Тошхўжа Хўжаев саҳнага қўйган. Рассом М. Эшонхўжаев саҳнани асар руҳига мослаб безаган.

А. ЮСУПОВ.

Суратда: «Аяжонларим» комедиясидан бир кўриниш.
К. Ромеев фотоси.

ҚИЗЛАР ДАФТАРИДАН

ҲАЙКАЛ

Гардини артиб аста ҳар гал
ўтади,
Жингалак сочларин силайди
пинҳон.
О, нақадар қаттиқ тош, қўлга
ботади,
Қалбидай ёнар кафти, ёнар
беомон.
Юзларини пайпаслар бўлганча
мафтун,
Балки шивирлар дилда висол
кунини.
Ҳайкал эса, бағри тош-бепарво,
беун,
Турармиди шундай тек, эшитса
уни...
У қаҳрамон, довруғи оламга
достон,
Наслладан наслга сўзлар
сўзини.
Аммо қани жон кирса ҳайкалга
бир он
Ёри унинг бағрига отса ўзини!

ЧИНОР

Минг йиллик тарихга эга у,
лекин
Гўдаклик нафаси, нафислиги
бор.
Серфарзанд онадай юзида ажин,
Она меҳри каби сояси сербар.
Мен ҳам паноҳида бош эгаман
жим,
Япроғи шилдираб, елпиб этар
маст.
Сон минг йўловчилар этмоқда
таъзим,
Мангулик чинорга қиламан
ҳавас.

Гулчеҳра ЖЎРАЕВА.

<>   <>

НАВОИЙ ХОТИРАСИГА

Не ажабким, энг гўзаллик ўн саккиз ёшиндадир,
Не ажабким, бу замонда бахт анинг бошиндадир.
Не ажабким, илму фаннинг офтоби порласа,
Шу зиё бирла ҳунарлар қиз-йигит қошиндадир.
Бахт недурким, баъзилар дер: давлатим тошиндадир,
Мен дегайман: бахт-сиҳатлик, меҳнатим ошиндадир,
Ҳеч ажабмас, бахтга етмас бўлса кимки дангаса
Одобу, нодир нафосат аҳду бардошиндадир.

Санобар ҲАСАНОВА,
Наманган.

<>   <>

УШБУ ДАҚИҚАДА...

Хаёлларим елар билгани —
Нелар кечар ушбу минутда?
Аллақайда шоир сукутда —
Шеърига ном изларми ҳали...
Машҳур олим янги кашфига
Нуқта қўйди балки ушбу дам.
Ёш умрини ўққа топшириб,
Аллақайда жон берди одам...
Қай дилдадир худди шу маҳал
Тўқилмоқда или ишқ қиссаси.
Қайлардадир вафони дангал
Хор қилмоқда кимдир биттаси...
Аллақайда хусумат тинди,
Нур таратиб ёнди ҳақиқат...
Қайлардадир дўстларим балки
Эслар мени ушбу дақиқа...
Қўшни чироқ ўчмайди бирдек—
Кимдир бедор биров йўлида...
Аллақайда туғилди гўдак
Келажакни тутиб қўлида...

Турсуной СОДИҚОВА.
Андижон.

«ЭҲТИЁТ БЎЛ»

Ҳар кун ишга жўнаш олдидан
Эшитаман мулойим ўгит.
Онажоним — мунис волидам
Шу бир гапни этарлар таъкид:
«Эҳтиёт бўл болам, ўзингга
Ишқилиб дард кўрма ҳеч қачон.
Кўча-куйда қара кўзингга,
Бахтимга сен бўлгин-да омон...»
Гина қилиб куламан гоҳо:
«Нима, гўдакманми мен, ая?!.
Эътироздан ранжимай асло,
«Эҳтиёт шарт», — дейдилар
яна.
Онажоним, чексиз меҳрингиз
Ардоғингиз учун кўп раҳмат.
Узр сўрар,
Лекин қизингиз
«Эҳтиёт шарт», — деёлмас ҳар
вақт.
Ана, чорлар уни сирли йўл,
Ҳаёт айтар: «Тобла ироданг.
Курашларнинг юрагида бўл,
Фақат бир бор яшайди одам».
Севги дейди: «Ол табассумим,
Ва йўқ эмас, дард-фироғим
ҳам».
Касбим дейди: «Сенгаман ўзим,
Сенга шавқим ва қийноғим
ҳам».
Одамлар дер: «Қанча дил бўлса,
Бордир шунча феъл ила атвор.
«Эҳтиёт шарт» калити эса
Юракларни очолмас зинҳор».
Онажоним, чексиз меҳрингиз,
Ардоғингиз учун ташаккур.
Лекин мудом олазараклик —
Эҳтиётдан на кўрар умр.

Гулчеҳра НУРУЛЛАЕВА.

<>   <>

ОЙ ВА МЕН

Нега, ҳаракатдан тўхтамайсан
ҳеч,
Кўрку зебойигинг қилгайсан
кўз-кўз?
Ерда лолдир минглаб куйган
ошиқлар,
Тинмай, таърифингга
ахтаришар сўз.
Балки, назокатга тўлгану-тошган
Ўзбек қизларининг
тимсолидирсан,
Эҳтимол, ёр учун кўксини
очган
Вафодор ошиқнинг
висолидирсан
Ой дейди: — Ердаги бахти
бирлашган
Қўшалоқ ёшларга қиламан
ҳавас.
Уларга поёндоз этиб нуримни
Шу нурдек пок бўлинг деяман,
ҳар нафас.

Гулчеҳра ЙЎЛДОШЕВА.

АДАБИЁТИМИЗ ТАРИХИДАН

ШОИР АҲМАД УРГАНЖИЙ

XIV аср Хоразм адабий муҳитида вояга етган талантли шоир Аҳмад Урганжий ҳақида матбуотимизда ҳозиргача бирор илмий ахборот ёзилмаган ва адабиётшунослигимизда шундай шоирнинг борлиги ҳали номаълум эди. Шу сатрлар авторининг Сайфи Саройи ижодини ўрганиш юзасидан олиб борган илмий тадқиқот ишлари натижасида Обил ибн Қодир исмли маърифатпарвар бир киши томонидан хотира тариқасида ёзиб қолдирилган кичик қўлёзма китобча топилди. Бу топилма XIV аср адабиёти тарихида гуманли бўлиб турган айрим томонларни ёритиш учун имконият туғдирди. Аҳмад Урганжий ҳаётини, унинг айрим ижодий намуналарини шу хотиранодан ўқиб билдик.

Шоир Аҳмад Урганжий 1347 йилда Хоразмнинг Урганч шаҳрида туғилиб, 1398 йилгача, яъни 51 йил ҳаёт кечирган. Аҳмад Урганжийнинг ўз замонаси шоирларидан фарқи шундаки, болалик чоғларида касаллик туфайли унинг кўзи ожиз бўлиб қолган. Шунга қарамай ўз замонаси билимларини яхши эгаллаб, фозиллар, донишмандлар қаторидан ўрин олишга муваффақ бўлган. У шеърият майдонида ҳам бекиёс таланти борлигини намоён қила олган.

Бу тарихий манбанинг хабар беришича, шоир Амир Темурнинг Урганч шаҳрида қилган номаъқул ҳаракатидан ғоят ғазабланиб ҳажвий шеър ёзган. Ҳажвий шеър қиличнинг дамидек ўткир сўзлар билан ёзилган, қасос олишга чақирувчи шеър бўлганлиги туфайли халқ орасига жуда тез тарқалган. Айғоқчилар томонидан бу шеър Амир Темурга ҳам етказилади. Шеър муаллифи Аҳмад Урганжий ўлим жазосига ҳукм этилади. Бироқ, ёзган шеъри учун қаттиқ жазога дучор бўлишини билган шоир анча кунлар олдин бир гуруҳ донишмандлар, шоирлар билан Урганчдан қочган эди. Шоир умрининг охиригача Мисрда яшаган ва лирик, ҳажвий шеърлар ёзган.

Шоир Аҳмад Урганжийнинг кўп асарлари бизгача келиб етмаган. Ҳозир бизга унинг икки ҳажвий ва икки лирик ғазалигина маълумдир. У ўз ғазалларида дунёвий ишқни — инсонга муҳаббатни тараннум этган бўлса, ҳажвий шеърларида феодал бошбошдоқликларга қарши исён кўтарган. Масалан, жаҳонгир Амир Темурнинг вайронгарчилик, босқинчилик урушини шундай қоралаган:

Эй золиму, қонхўру тамуғ1) ўт
ёқари бебош,
Тоқай оқади Жайҳун, ила
Сайҳун тўла кўз ёш.
Урлади кўкка оху фиғон, элга
келди казо,
Билгилки, келмайин қолмас
элдан сенга ҳам жазо.
Кўйлара келган қуврат2) учрар
чўпон таёғина,
Ким кўтарса оғир тош, тушар
ўзин аёғина.
Урганжа экдирсанг арпа,
униб сўлим чиқади,
Ҳар бошоқнинг донидан сенга
ўлим чиқади.
Заҳар солган ошимиза охир ўзи
ичади,
Қора тупроқ узра ўзга қора
кафан бичади.
Аҳмад оҳин тинглаб олло, сени
тамуға солур,
Дунёда бизга дўстлик, адолат
шоҳи қолур.

Шоир Аҳмад Урганжийнинг юраги ўз давридаги адолатсиз ҳукмронликларга нисбатан ғазаб билан тўлик бўлган. Шунинг учун ҳам у кўзи кўрлигидан шикоят қилмайди. Негаки, адолатсизликлар билан тўлиб тошган, золим подшо ва инсофсиз амалдорларга макон бўлган телба-тескари дунёни кўрмаганлигидан севинади. Унингча кўз—ҳақиқат тантана қилган, инсон қадри-қиммати баландга кўтарилган бир давр учун зарур. Шунинг учун ҳам у:

Қачон тинчлик гули юртга
сочилғай,
Шу дам Аҳмаднида кўзи
очилғай.

деб, фалсафий кесатиш қилади. Мана шу бир байтнинг ўзидаёқ шоир юрагини очиб берган. Бу байтни ўз ичига олган бир бутун шеърий сатрлар эса — чуқур ижтимоий фикрларни тарғиб этган ўз даврининг ойнамасидир. Бу шеърни тўлиқ келтирамиз:

Ҳаётни севгучи кўзсиз
одамман,
Вале ғам ўтида ҳушсиз одамман
Фақат гўшимда3) юқсуллар
фиғони,
Кўринмас зулм, ваҳшатнинг
тўғони.
Кўринмас бўлғанига кўнгил
хушдур,
Ҳаётмас, бу ҳаёт — қўрқули
тушдур,
Адолат тухмин эзган
зўравонлар,
Талар элни, тўкиб беҳуда
қонлар.
Қачон тинчлик гули юртға
сочилғай,
Шу дам Аҳмаднида кўзи
очилғай.

Аҳмад Урганжийнинг лирик шеърлари ҳам катта бадиий маҳорат билан ёзилган. Унинг жозибали шеърларида ўз севгилисига қарата айтилган, кишиларни дўстликка, вафодорликка ундовчи юрак сўзларини ўқиймиз:

Эй жоним, бил, нечар дунёйи
фоний,
Етар, бас қил банга энди
жафони.
Ўзинг устод бўлиб бу кенг
жаҳонда,
Бари хўбларға ўргатғил
вафони.
Кўнгулларни яшатсун эйгу4
отинг,
Хазонсиз ҳусн тилаб айлай
дуони.
Умр боғинда сенсиз менга
мушкул,
Қувай йўлингда бўлган ҳар
балони.
Гелсанг бўлғай снёҳ кулбам
мунаввар,
Қилурсан подшоҳ Аҳмад
гадони.

Шоир Аҳмад Урганжийнинг ижоди ҳали тўлиқ ўрганилганича йўқ. Ҳозир тарихий манбалар бўйича унинг ҳақида илмий қидирув ишлари олиб борилмоқда.

Насрулло ДАВРОН,

Луғат
1). Тамуғ — дўзаҳ.
2). Қуврат — бўри.
3). Гўш — қулоқ.
4). Эйгу — яхшилик.

БУРЧОҚ

ҲАЖВИЯ

Мажлис аҳли қишлоқ турмуши маданияти хусусидаги масалаларни тинглаб бўлди. Шаҳар газ идорасининг раҳбари Хошималиев, шаҳар савдосининг бош ҳисобчисидан тортиб, то заргарлик буюмлари магазинининг мудиридан иборат шаҳарлик вакиллар ҳайъатининг таклиф-мулоҳазалари инобати билан тегишли тадбирлар белгиланди. Мажлисдан сўнг вакиллар зиёфатга ташриф буюрдилар. Дастурхонда муҳайё турган нозу-неъматларнинг таърифига сўз бойлигимиз камлик қилади. Хулласи калом, қушнинг сутидан бўлак неъматлар жамулжам эди. Раис ҳамма жойлашиб бўлгач, меҳмонларнинг диққатини чинни лаълидаги таомга қаратди.

— Қадрли меҳмонлар, — деди у, — энг аввало тансиқ тортиғимиздан олингиз. Буни баҳордан-баҳоргача катта-кичик кутади. Ўзням табиат жами витамин зотини шунга ато қилган.

Ҳамманинг баҳри-дили очилиб кетди. Меҳмонлар хуштаъм тортиқни ҳафсала билан ея бошлашди. Ёлғиз Хошималиевгина мулзам бўлиб ўтирардилар. Ахир, ўйламчи дала шийпонида кўрганлари — бурчоқ ноёб таом чиқиб қолганди-да.

Хошималиевга сўз берилгани айни муддао бўлди. Ўзлари гал келмаётганидан анча тажанг эдилар. Ана энди ҳар қанча тўлиб-тошиб, куйиб-пишиб гапирсалар эрклари ўзларида.

— Азиз дала меҳнаткашларининг раҳбарлари, — дедилар тантанавор оҳангда изтиробларини сездирмаслик учун. — Биз, яъни азиз шаҳарлик биродарларингиз ташриф буюриб, қишлоғингиз турмуш маданиятининг аҳволи билан танишдик. Сўз олган ўртоқларнинг жами бу масала хусусидаги мулоҳазаларини мукаммал баён этиб ўтдилар. Мен ҳам мазкур мулоҳаза, таклиф, танқидларнинг жамига сўзсиз қўшиламан. Аммо лекин...

Хошималиев дарҳол кўкрак чўнтагидан ҳилвираб қолган нопармон дафтарчаларини олдилар. Томоқларини бир-икки қириб йўталиб. босиқроқ гапиришга ўтдилар.

— Аммо лекин бир нарсадан кўз юмиб ўта олмаймиз. Ўйламчи дала шийпонида адл пешинда бўлдик. Яширишнинг нима ҳожати бор! Дала меҳнаткашлари гўдакларининг маиший аҳволи ачинарли, кечирилмас даражада. Яъни... — Хошималиев бир қадар бўғилиб, ёққа пишган носқовоқдек қизариб кетдилар. — Яъни, далилларимизга мурожаат этайлик. Шийпоннинг болалар хонасида ўн етти нафар гўдак косачаларда ажабтовур нарсани истеъмол қилиш билан банд эди. (Менга йўлдош бўлган вакилларнинг кичик гуруҳи бунга гувоҳлик беришлари мумкин). Мураббияни ҳузуримизга зудлик билан чақириб, сўрадик: «Бу нима қилиқ? Дала меҳнаткашларининг гўдакларига кўрсатиладиган маиший хизмат шуми?»

Мураббия аввалига изза чекиб тураверди. Сўнгра: «Ҳурматли вакиллар, бу — бурчоқ. Кўпдан бери болаларга пишириб берардик», деди. Раҳмат, ўша мураббияга! Боиси шулдиркам, ҳеч нимани биздан сир тутмади.

Хўш, айтингчи, дала меҳнаткашларининг раҳбарлари! Нимадан камчилигингиз бор? Ахир, дала меҳнаткашлари бунёд қилган «оқ олтин» тоғларининг даромади чакки эмас-ку! «Оқ олтин» келтирган даромад остонангизни тиллага айлантириб юборишга ақлимиз етади. Аммо лекин мазкур ҳолни кўриб, беҳаду бекиёс ачиндик... Ахир, истеъмол ва муомалага чиқмаган аллақандай ёввойи ўсимлик донини ейишга кимнинг иродаси йўл қўйди. Бирор хорижий киши дуч келса, унга бебаҳо ўлжа бўлади-ку, мазкур ҳол!

Шу тобда мажлис аҳли ўртасида пиқ-пиқ кулгилар зоҳир бўлганини Хошималиев илғаб ололмадилар. У киши гапни калта қилатуриб, ҳаммани мулзам қилиб қўймадиммикин, деган андишага бордилар. Қишлоқнинг ободонлиги, дала меҳнаткашларининг фаровон турмуши бўйича кўпгина ижобий кузатишларини ҳам айтиб ўтдилар. Сўзларига якун ясаб, ўз ўринларига ўтирдилар.

Пиқ-пиқ кулгилар баралла кулгиларга айланиб кетди. Мажлис раисининг эътирози билангина қаҳ-қаҳа, шовқинлар тинди. Хошималиев бу ҳолдан ажабландилар. Тўрда ўтирганларнинг ҳам, қанчалик одоб сақлашмасин, оғзиларининг таноби қочган эди.

Мурод ХИДИРОВ.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

СОВЕТ ХИМИЯСИНИНГ ЯНГИЛИКЛАРИ

● Хоссалари олдиндан белгилаб қўйилган материаллар замонавий техникага тобора кўпроқ талаб этилмоқда. Яқинда олимлар ва инженер-техник ходимлар бир қанча шундай моддалар яратдилар. Ихтиролар ва кашфиёт ишлари комитетида ТАСС мухбирига шулар ҳақида гапириб беришди.

● Машинасозлар «абадий мойланмайдиган» подшипникларни кўпдан бери орзу қилиб келадилар. Бир группа совет ихтирочилари айрим сурков мойлари ўрнига янги состав ишлатишни таклиф этдилар. Бу состав химиявий актив моддалар—галоидлар қўшилган қалайидан иборат. Бундай мой жуда самарали бўлиб, тез-тез алмаштириб турилишини ва тозалашни талаб этмайди. Бундай мой ишлатилиши туфайли турли машина ва механизмлардан тежамли фойдаланиш мумкин бўлади.

● Чала ўтказгич асбоблар ясалаётганда германий кремний ва бошқа моддаларга химиявий ишлов бериш учун соф кислота талаб қилинарди. Эндиликда шундай кислота бор. Химиклар ниҳоятда соф плавик ва азот кислоталари олишнинг оригинал методини ишлаб чиқдилар. Бу кислоталардаги чет аралашмалар бир процентнинг миллиондан бир неча улушини ташкил этишини айтиш кифоядир. Бундай кислоталарни сақлаш учун махсус идишлар яратилди.

● Одатда техникада резина иссиқ усул билан елимланади. Химиклар яратган янги елим уй температураси шароитида резинани турли металлар билан, шунингдек резинадан қилинган деталларни ўзаро бир-бирлари билан елимлашга имкон беради. Елимли чок қотганидан сўнг 250 градусга қадар қиздиришга чидаш бериши мумкин.

БЕДАРАК ЙЎҚОЛГАН КИШИНИНГ ҲАЁТГА ҚАЙТИШИ

29 майда ТАСС мухбирлари қизиқарли воқеа тўғрисида хабар бердилар: Улуғ Ватан уруши йилларида контузия бўлиб қолган собиқ фронтчи Мамед Чориев орадан 23 йил ўтгач ҳушига келиб, ўз исмини айтди. Курскга, М. Чориев ётган касалхонага Туркманистоннинг Чоржўй районидан унинг ҳамқишлоқлари келишди.

2 июнда эса, деб хабар беради ТАСС мухбири Чоржўйдан, Мамед Чориев (ўгай отасининг фамилияси билан Рустамов) жонажон ўлкасига қайтди, уни бедарак йўқолган, деб ҳисоблар эдилар.

Чоржўй аэропортида М. Чориевни ҳамқишлоқлари, Амударё соҳилидаги шаҳар аҳолиси самимий кутиб олдилар. Шундан кейин машиналар Жданов номли колхозга—Туркманистоннинг қадимий қишлоғи Чўплитепага йўл олди. У ерда Мамед Чориевни қариндош-уруғлари ва яқинлари кутишар эди. Соя-салқин жойларга тўй-тантана дастурхонлари ёзиб қўйилган.

ФУТБОЛ

ПАХТАКОРЧИЛАР ЧЕТ ЭЛЛАРДА

«Пахтакор» командасининг футболчилари мамлакат биринчилиги учун бўлаётган мусобақаларнинг танаффусидан фойдаланиб бир неча ўртоқлик учрашувлари ўтказиш мақсадида Польша халқ республикасига келдилар. Бу «Пахтакор» командасининг Польшага биринчи сафаридир.

Шунингдек олий лигада қатнашаётган «Крилья Советов» (Куйбишев) Эронга, Марказий армия спорт клуби футболчилари Болгарияга, «Арарат» (Ереван) Францияга, «Торпедо» (Москва) Швецияга ўртоқлик учрашувлари ўтказиш учун жўнаб кетишди.

* * *

Бугун жаҳон виставкаси ўтказилаётган Канаданинг Монреаль шаҳрида жаҳон кўргазмаси шарафига футбол бўйича Халқаро мусобақалар бошланади. Мусобақаларда қатнашиш учун Монреалга СССР Олимпия терма командасининг тренерлари Г. Качалин ва Н. Симонянлар бошчилигида 17 футболчи етиб келишди.

Футболчилар сафида ҳамшаҳарларимиздан Бинодар Абдураимов, Юрий Пшеничников ва Геннадий Красницкийлар ҳам бор. Булардан ташқари дарвозабон Р. Урушадзе, ҳимоячилар — В Аничкин, В. Иванов, С. Круликовский, В. Левченко, Н. Богданов, ярим ҳимоячилар — В. Мунтян, И. Савостиков, Т. Шулятцкий, А. Есьнов, ҳужумчилар — Г. Нодия, В. Федотов, О. Копаев ва В. Гажиевлар ҳам бўлажак беллашишларда қатнашадилар.

Совет Иттифоқи командаси бугун ўз группасидаги «Стандар дом» (Бельгия) командаси билан учрашади. 8 июнь куни эса Дортмунд шаҳрининг (Ғарбий Германия) «Боруссия» командаси билан куч синашади.

ШОҲИД ЗОҲИДОВ

Кекса маорифчи, республикада хизмат кўрсатган ўқитувчи Шоҳид Зоҳидов 2 июнь куни тўсатдан вафот этди. Бевақт ўлим халқ маорифининг толмас курашчиси, юзлаб ёшларимизнинг меҳрибон мураббийси, ажойиб инсон Шоҳид Зоҳидовни орамиздан юлиб олди.

Шоҳид Зоҳидов 1902 йилда Тошкентда ҳунарманд деҳқон оиласида дунёга келди. 1917 йилгача эски савод мактабида ўқиди. 1928 йили икки йиллик ўқитувчилар тайёрлов курсини тамомлаб, етти йиллик мактаб ўқитувчиси деган унвон олди. У ўз билими ва малакасини ошириш устида қунт билан тинмай ишлади. 1936 йилда Тошкентда кечки педагогика институтининг физика-математика факультетини тамомлаб, олий маълумот олди.

Шоҳид Зоҳидов 1917 йилдан 1924 йилгача Қирғизистоннинг Тўқмоқ шаҳридаги бир қатор мактабларнинг бошланғич синфларида ўқитувчилик қилди. Кейинчалик Тошкентга келиб 11- мактабда 1930 йилгача ўқитувчи бўлиб ишлади. У 1930 йилдан то умрининг охиригача Тошкентдаги 1- ўрта мактабда физика фанидан дарс берди. У кўп йиллик педагогик фаолияти давомида республикамиз халқ хўжалиги учун кўплаб мутахассис кадрлар етиштириш каби шарафли ишга муносиб ҳисса қўшди. Шоҳид Зоҳидов ўзининг бутун ҳаётини ва билимини ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашга, уларга пухта билим беришга бағишлади.

Шоҳид Зоҳидовнинг мактаб-мориф ишларини ривожлантиришдаги самарали меҳнатлари партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланди. У медаллар билан мукофотланган. 1945 йили Шоҳид Зоҳидовга Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони билан «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган ўқитувчи» фахрий унвони берилди.

Моҳир педагог, жонкуяр устоз Шоҳид Зоҳидовнинг хотираси қалбларимизда ҳамиша сақланади.

Бир группа ўртоқлари.

Турли мамлакатларда

КУН ТАРТИБИДА ЯҚИН ШАРҚДАГИ ВОҚЕАЛАР

ЛОНДОН. 1 июнь. (ТАСС). Англия парламентининг каникулдан сўнг кеча тўпланган биринчи мажлиси Яқин Шарқдаги аҳволга бағишланди.

Ташқи ишлар министри Ж. Браун депутатлар олдида сўзга чиқиб, бу можарода Англия раҳбарлиги исроилнинг тарафини олмоқда, деб таъкидлади. Браун Бирлашган Араб Республикасининг Тиран бўғози районидаги хатти-ҳаракатлари қонуний эканлигини шубҳа остига олмоқчи бўлди. Консерватив оппозиция раҳбари Э. Хитнинг гапи ҳам шу тахлитда бўлди. У Бирлашган Миллатлар Ташкилотида «Исроилни ҳимоя қилишга» чақирди.

Аммо Англия ҳукумати ўзи олиб бораётган сиёсатни консерваторлар қўллаб-қувватлашига эришган бўлсада, ўз партиясининг парламентдаги сўл кучлари фракцияси бу сиёсатни қаттиқ танқид қилди. Сўл лейбористлар ҳукуматдан «Сувайш шарққа» деган сиёсат ўтказишдан воз кечишини талаб қилиб, Бирлашган Араб Республикасининг Тиран бўғозидаги суверен ҳуқуқларини Англия тан олиши керак, деб чиқмоқдалар.

АНГЛИЯ БОШ МИНИСТРИ КАНАДАГА КЕЛДИ

ОТТАВА. 2 июнь. (ТАСС). Англия Бош министри Гарольд Вильсон кеча Оттавага келди. Бу ерда эълон қилинишича, У Канада Бош министри Лестер Пирсон билан Яқин Шарқдаги аҳволни муҳокама қилади.

1989 ТА САМОЛЁТ УРИБ ТУШИРИЛДИ

ХАНОЙ. Вьетнам халқ армиясининг ҳаво мудофааси қисмлари 1 июнда Ханой устида Америка Қўшма штатларининг учувчисиз учадиган разведкачи самолётини уриб туширдилар.

Аниқланган маълумотларга кўра, Вьетнам Демократик Республикаси территорияси устида уриб туширилган АҚШ самолётларининг умумий сони 1989 тага етган.

(ТАСС).

ВЕРТОЛЁТЛАР АТЛАНТИКА ОРҚАЛИ УЧИБ ЎТДИЛАР

НЬЮ-ЙОРК. Американинг икки вертолёти тарихда биринчи марта атлантик океани орқали 4270 миля масофани 30 соат 48 минутда тўхтамасдан учиб ўтди. Нью-Йоркдан Парижга учиш вақтида махсус «С-130» самолёти вертолётларни тўққиз марта ёнилғи билан таъминлади.

Вертолётларнинг бу учиши Парижда очилган аэронавтика ва космосга бағишланган XXVII халқаро салонда АҚШ қатнашиши муносабати билан ўтказилди. (ТАСС).

ЯНА БИР ИНГЛИЗ АВИАНОСЕЦИ ҚИЗИЛ ДЕНГИЗГА ЙЎЛ ОЛДИ

ЛОНДОН, 1 июнь. (ТАСС). Англиянинг «Альбион» авианосеци қизил денгизга қараб сузиш тўғрисида буйруқ олди, деб хабар беради «Дейли телеграф» газетаси. Газетанинг ёзишича, авианосец Шотландия қирғоқлари яқинидаги ҳарбий машқни тўхтатиб, «Суvайшдан жануброқдаги Инглиз қуролли кучларини мустаҳкамлаш учун» яқин шарқ районига йўл олди.

Газета Англия ҳарбий-ҳаво кучлари қўмондонлиги шу ҳафта ичи ядро қуроли таший оладиган «Вулкан» типидаги бомбардимончи самолётлар группасини мальта оролига юбормоқчи, деб хабар берди.

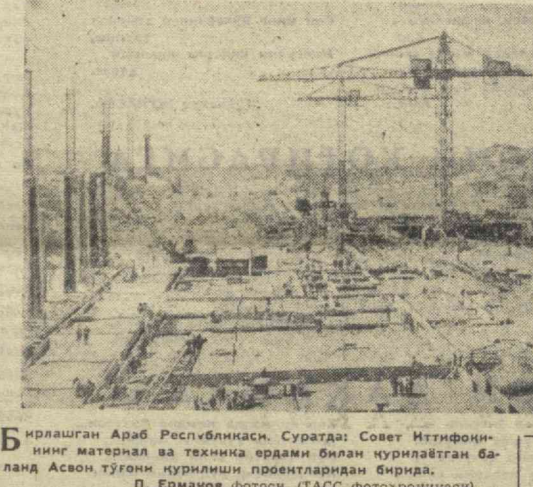

Бирлашган Араб Республикаси. Суратда: Совет Иттифоқининг материал ва техника ёрдами билан қурилаётган баланд Асвон тўғони қурилиши проектларидан бирида.

П. Ермаков фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

Маълумки, инглизлар жониворларни севишади. Баъзан уларнинг ихтироси шу даражага бориб етадики... буни аниқлаб ўтириш ўрнига, келинг, яхшиси расмга назар ташлаб қўяқолайлик. Бу қувноқ жониворлар компанияси инглиз фирмери Лесли Клюзанинг уйида яшамоқда. Кенг, ёруғ меҳмонхонани уч шер эгаллаган (улардан биттаси катта), қолганлари эса ҳали кичкина. Йиртқичлар бир уйда боқилаётганлиги учун бир-бирлари билан жуда иноқ. Уй эгалари ҳайвонот боғи очиб, ўз боқимидаги йиртқичларни панжарага ўрнаштириб қўйиш тараддудида. Шунча йиртқични уйда сақлашнинг ўзи бўлмайдиганга ўхшайди, чунки уларга гўшт сотиб ёдириладиган бўлса, оиланинг бюджетида ҳеч нарса қолмайди.

Камера—Пресс—ТАСС фотоси.

ОСИЁ ВА АФРИКА МАМЛАКАТЛАРИДА

● ФАМ ВАН ДОНГНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ҚОҲИРА. «Биз барча талафотлар ва қийинчиликларга қарамай, курашни давом эттиришга тайёрмиз, деди Вьетнам Демократик республикасининг бош министри Фам Ван Донг Қоҳирада чиқадиган «Ал-жумҳурия» газетасининг мухбири билан суҳбатда.

Фам Ван Донг араб халқининг империалистлар ҳийла найрангларига қарши курашини қатъий қўллаб-қувватлади.

● КАМБОДЖА ВАКИЛИНИНГ НОРОЗИЛИГИ

НЬЮ-ЙОРК. Камбоджанинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги вакили Хоут Самбат хавфсизлик кенгаши раиси номига юборилган мактубда 30 апрель куни тунда Таиланд қуролли кучлари бўлинмалари Каукприш (Баттамбанг вилояти)да жойлашган Кхмер ҳарбий позицияларига ҳужум қилганлигини хабар беради. Ана шу ҳужум натижасида камбоджанинг бир солдати ўлдирилди.

Камбоджа ҳукумати ана шу янги жиноий агрессив ҳаракат муносабати билан кескин норозилик билдирди ва таиланд ҳукумати ана шундай иғвогарликларга дарҳол чек қўйиш учун чоралар кўриши зарур, деб талаб қилди.

● ГАНАДА ҚАМОҚҚА ОЛИШЛАР

АККРА. Ганада ҳукуматни ағдариш мақсадида қилинган фитнада қатнашганликда айбланган шахсларни қамоққа олиш давом этмоқда. Миллий озодлик кенгаши эълон қилган декретда 5 офицер ва 211 гражданин шахслар қамоққа олинганлиги хабар қилинади.

● «ТИНЧЛИК КОРПУСИ» ДАН ЖЎНАБ ҚОЛИШНИ ТАЛАБ ҚИЛМОҚДАЛАР

ДЕҲЛИ. Керала штати ҳукумати Ҳиндистон ҳукуматидан Американинг «тинчлик корпуси» кўнгиллиларини штатдан чақириб олишни талаб қилди. Ҳиндистон бош министрининг ўринбосари Десаининг халқ палатасида айтишича, ҳозир «тинчлик корпуси» аъзоларининг бундан кейин Кералада қолиш ёки қолмаслиги тўғрисидаги масала кўриб чиқилмоқда.

● ЖАНУБИЙ АФРИКА РЕСПУБЛИКАСИДА ДОВУЛ

ЛОНДОН. Жанубий Африка Республикасидан олинган хабарларга кўра, Иоганнесбургдан 47 километр ғарбда жойлашган Рандфонтейн шаҳрида кучли довул бўлган. Кўпгина уйлар вайрон, емирилган, минглаб киши жароҳатланган.

(ТАСС).

САРИҚ ИБЛИС ҚИЁФАСИ

ОЛТИН АЖИНАНИНГ АДВОКАТИ

1964 йили Флорида штатида 69 яшар банк эгаси Жак Мосслернинг ўлдирилиши Америка матбуотида асосий ўрин эгаллаган эди. Илгари ҳеч бир жиноят бунчалик шов-шувга сабаб бўлмасди. Марҳумнинг хотини Кэнди Мосслер ва унинг жияни ҳамда севгилиси Мел Пауэрслар молиявий манфаатлар асосида қотилликда айбланган эдилар. Барча гувоҳларнинг шаҳодатлари уларга қарши қаратилган бўлиб, жиноятчиларнинг электр стулига ўтиришларига шубҳа қолмаган эди:

Бироқ Кэнди билан Мел қутулиб қолдилар. Суд процессида қотилликда айбланган шахсларни ҳимоя қилишга ихтисослашаётган хьюстонлик адвокат (Техас штати) Перси Формэн асосий фигура бўлди. Уни Мосслер ёллаган бўлиб, адвокатга 200 минг доллар гонорар бермоқчи эди. «Флорида штати Кэнди Мосслер билан Мел Пауэрсга қарши» процесси унинг етти юз биринчи иши бўлиб, етти юзинчи ғалабаси эди. Адвокат электр стулидан қутқарган одамлар орасида ҳатто шунақаси ҳам бўлганки, айтишларига қараганда, у ўз кушандасини кундуз куни катта кўчада соппа-соғ қирқ уч гувоҳ олдида ўлдириб кетган экан.

Формэн юридик чигалларни қўллаб, айбловчининг барча гувоҳларини шармандаю-шармисор қилган У ўзининг учта танаффус билан беш соат давом этган охирги нутқида қадимги васиятлардан, Шекспирдан, Уордсвортдан, Уэллсдан, Буддадан ва Иусис Христосдан цитаталар келтириб, қонун ҳимоячиларини оқловчи ҳукм чиқаришга ишонтирган экан.

«Енгилмас» Формэн ноҳақ кишиларни ҳимоя қилиб, жуда катта бойлик орттирди. Хьюстонда ва унинг чеккаларида Формэннинг 40 та уйи ва бир неча юз акр ери бор. Агар хожатмандларнинг пули бўлмаса Формэн тўғри келган нарсани — автомобилни ҳам, кир ювиш машинасини ҳам, моторли қайиқни ҳам, музика асбобларини ҳам, молларни ҳам қабул қилаверади.

Формэн ўзининг бу методини ҳақиқатан ҳам айбдор бўлган кишилар учун жаза деб мақтанади. «Мен айбдорларни уларнинг ўз чўнтаги билан жазолайман, бу эса чинакамига жазодир», — дейди у.

Кутилмаганда яна шов-шув кўтарилиб қолди. Формэннинг ўзига қарши иш қўзғалди! Ўзи ҳимоя қилган ва банк эгаси ўлгандан кейин 33 миллион доллар пулни мерос қилиб олган Мосслер ва Пауэрс адвокатдан гонорарнинг бир қисми учун гаров сифатида берилган қимматбаҳо нарсалар ва ерлар нархи кўтарилгани учун 65 минг доллар пулни қайтариб беришни талаб қилмоқдалар.

Бироқ ўтакетган эпчил нишини пулни қайтариб беришга осонликча мажбур қилиш ҳам мумкин бўлмаса керак. «Агар процесс бошланадиган бўлса,— деб жавоб берибди Формэн, — халқ ҳақиқатан ҳам Жак Мосслерни ким ўлдирганлиги тўғрисида кўпдан бери қизиқиб келаётган саволга равшан жавоб топиб олишига имконим комил».

Флоридадаги айбномага раҳбарлик қилган округ прокурори Герштейн «Мен чиндан ҳам ҳайратдаман. Ҳукмдан норозиман. Бироқ америкача суд системаси шунақа», деб айтганда чиндан ҳам ҳақли эди.

ШАРҚИЙ НИГЕРИЯДА ЯНГИ МИНИСТРЛИКЛАР

ПАРИЖ. 2 июнь. (ТАСС). Ўзини мустақил Биафра республикаси деб эълон қилган шарқий Нигерия ҳарбий ҳукуматининг бошлиги подполковник Одумегву Аджукву кеча бешта янги министрлик тузилганлигини эълон қилди.

Франс пресс агентлиги мухбирининг Котонудан хабар беришига кўра, янги тузилган министрликлардан бири ташқи ишлар ва миллатлар ҳамдўстлиги мамлакатлари билан алоқа — министрлигидир. Шунингдек мудофаа, ички ишлар, транспорт ва коммуникация, энергетика ва минерал ресурслар министрликлари таъсис этилади.

Бу баёнотда полиция департаменти бевосита шарқий Нигерия ҳукуматига бўйсунади, дейилади.

АҚШ ДАВЛАТ ДЕПАРТАМЕНТИНИНГ БАЁНОТИ

ВАШИНГТОН, 2 июнь. (ТАСС). АҚШ давлат департаменти кеча Яқин Шарқдаги танглика нисбатан Америка сиёсати тўғрисида баёнот берди. Матбуот конференциясида давлат департаментининг расмий вакили Р. Макклоски ўқиб берган бу баёнотда АҚШ яқинда Англия ташқи ишлар министри Ж. Браун бошлаган ташаббусни батамом қўллаб-қувватлайди, дейилади. Англия таклифининг маъноси Бирлашган Араб Республикасига қарши ғарб денгиз давлатлари блокини тузишдан иборат.

Макклоски АҚШ ва Англиянинг Яқин Шарқдаги иғвогарлик ҳаракатларини БМТ байроғи билан ниқоблашга уриниб, бу ҳаракатлар тангликни «ҳарбий ҳаракатларсиз» бартараф этиш юзасидан «БМТ да АҚШ сарфлаётган куч-ғайратларнинг бир қисмидир» деб ишонтирмоқчи бўлди.

ЖАЗОИР ҚЎШИНЛАРИ ТУНИС ТЕРРИТОРИЯСИДАН ЎТАДИ

ТУНИС, 2 июнь. (ТАСС). Жазоир яқин шарқ мамлакатларига юборилиши эҳтимол бўлган Жазоир қўшинларини Тунис территориясидан ўтказишни тунис ҳукуматидан илтимос қилган эди. Тунис ҳукумати бу илтимосга розилик берди.

Қўшинларни Тунис территориясидан ўтказиш тартиби масалалари иккала мамлакат раҳбар ҳарбий арбоблари ўртасидаги музокаралар вақтида ҳал этилади.

АЖОЙИБОТЛАР

ЭНГ БАЛАНД ШАЛОЛА

Венесуэладаги (Жанубий Америка) Анхель шалоласи дунёдаги энг баланд шалоладир. Унинг баландлиги 1054 метр. Калифорниядаги Иосимит шалоласининг баландлиги ҳам (АҚШ) 792 метрдир.

Замбези (Африка) дарёсидаги Виктория, Шимолий Америкадаги Неягара шалолалари эса унча баланд бўлмасада, лекин ер куррасидаги энг чиройли шалолалар ҳисобланади. Виктория шалоласи 120 метр баландликдан 1500 метр кенгликда ёйилиб тушади. Бу шалоланинг товуши 15 километр узоқдаги қишлоқларга ҳам эшитилиб туради. Унинг сув заррачалари 20 километр атрофга ёйилади. Секундига 6 минг тонна сув оқиб тушадиган Неагара шалоласининг товуши эса 25 километр масофада ҳам эшитилади.

КЎЧМАНЧИ ЧУМОЛИЛАР

Бразилия ўрмонларида хил-ма-хил чумолилар тўдаси учрайди. Бу ердаги чумолилар бир жойдан иккинчи жойга кўчаётганда, бир-бирига ёпишиб, катта шар ҳосил қилади. Ана шу шар яқиндаги ариқ ё сойларга думалаб боради. Сўнг сувга тушиб, оқим бўйлаб «сузиб» кетади. Қирғоқнинг қулайроқ жойига етгач қуруқликка чиқишиб, ўзларига уя қуришади.

БИР ЯРИМ ПУДЛИ «ПИСТА»

Сейшель оролларида (Ҳинд океани) сейшель хурмолари ўсади. Бу хурмо уруғининг ҳар бир донаси 25 килограммдан ортиқроқдир. Бу хурмонинг ҳосили ҳар 10 йилда бир марта пишади.

«ШАМШИРЛИ» АКУЛА

Примор бошқармасидаги «Ленинский луч» базасининг балиқчилари ажойиб бир акулани тутдилар. Унинг пешанасида «шамшири» бор.

Денгиздаги балиқ ва бошқа жондорларни қийратадиган акула ҳам баъзан ёрдамга муҳтож бўлиб қоларкан. «Шамширли» акула оддий акулаларнинг энг қўрқинчли кушандаси ҳисобланади. У бир метрли «шамширини» дуч келган балиқ ва акулаларнинг бошини мўлжалга олиб санчади.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ОБЛИГАЦИЯЛАРИНГИЗНИ ТЕКШИРИНГ!

3% ЛИ ДАВЛАТ ИЧКИ ЮТУҚ ЗАЁМИ

117-ютуқлар тиражининг расмий жадвали

Бу тираж 1967 йил 30 майда Душанбе шаҳрида бўлиб ўтди.

Заёмнинг ҳамма йигирма икки разрядидаги серия ва облигацияларнинг қуйидаги номерларига ютуқлар чиқди:

Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)	Серия номерлари	Облигация номерлари	Ютуқ миқдори (сўм билан)
000206	02*)	500	029248	06*)	500	063867	1—50	40
000336	29*)	500	029394	08*)	500	064944	1—50	40
000496	34*)	500	029470	1—50	40	065162	1—50	40
001344	1—50	40	031163	41*)	500	065555	44*)	500
002688	35*)	500	031478	38*)	1.000	065854	1—50	40
004023	39*)	500	032674	1—50	40	066431	47*)	500
004039	37*)	500	032966	35*)	1.000	068005	1—50	40
004386	38*)	1.000	033051	1—50	40	068307	04*)	5.000
005630	35*)	500	033492	50*)	500	069014	17*)	500
005731	18*)	500	033584	1—50	100	070832	1—50	40
005985	13*)	500	033848	1—50	40	071375	1—50	40
006089	11*)	500	034746	01*)	1.000	074335	24*)	1.000
006757	1—50	40	034758	28*)	500	076451	03*)	1.000
007153	1—50	100	035539	27*)	500	076465	1—50	100
007897	1—50	40	036356	48*)	500	076770	44*)	500
008766	02*)	500	037038	15*)	1.000	076889	03*)	500
009053	33*)	500	037148	1—50	40	076929	49*)	1.000
009201	19*)	500	037222	22*)	2.500	077038	01*)	1.000
009648	1—50	40	037361	17*)	500	077154	1—50	100
009654	40*)	5.000	037412	14*)	1.000	077522	49*)	500
009708	46*)	500	038047	30*)	1.000	077696	38*)	500
010833	1—50	100	038564	1—50	40	078371	1—50	40
011512	46*)	500	040242	12*)	500	079031	50*)	500
012541	32*)	500	040467	36*)	500	079753	1—50	40
012618	25*)	500	041938	49*)	1.000	080117	48*)	500
012832	01*)	500	042159	33*)	500	080150	08*)	500
013384	29*)	1.000	044047	1—50	40	080195	11*)	500
013893	1—50	40	046697	46*)	1.000	081983	50*)	500
015101	48*)	500	048067	23*)	500	082325	10*)	500
015616	41*)	1.000	048502	1—50	40	082627	03*)	1.000
015981	1—50	40	049895	29*)	500	082676	1—50	40
016857	36*)	2.500	050046	1—50	40	083141	01*)	1.000
016997	1—50	40	050073	27*)	2.500	083821	1—50	40
017082	19*)	500	050087	02*)	500	084528	30*)	2.500
017408	22*)	500	051115	39*)	500	084823	46*)	500
017764	14*)	1.000	053619	1—50	40	085132	33*)	1.000
018584	1—50	100	053878	24*)	500	085643	47*)	1.000
018663	01*)	500	054357	1—50	100	086287	23*)	500
018809	1—50	40	054552	1—50	100	086687	1—50	40
019531	1—50	40	055341	1—50	40	086738	1—50	100
019667	27*)	1.000	055660	1—50	40	088016	1—50	40
019672	12*)	500	055693	42*)	500	088028	1—50	40
020799	22*)	500	055715	08*)	1.000	088499	35*)	500
021195	1—50	100	056434	26*)	1.000	088715	1—50	100
021427	1—50	40	056492	23*)	500	090306	1—50	100
022549	10*)	500	056924	38*)	500	092146	02*)	500
022647	42*)	500	057141	41*)	500	092231	46*)	500
023124	1—50	40	057836	38*)	500	092778	1—50	100
023231	38*)	2.500	058747	1—50	40	094606	03*)	500
023922	01*)	1.000	058762	07*)	500	094925	1—50	40
024628	01*)	500	059051	1—50	40	095981	45*)	500
024939	31*)	500	059105	30*)	500	097716	1—50	100
025007	44*)	500	059611	50*)	500	097826	46*)	500
025337	09*)	500	059666	1—50	40	098233	1—50	40
026564	1—50	40	060488	37*)	1.000	098441	42*)	500
026676	09*)	500	060571	15*)	500	099330	06*)	500
028814	1—50	40	062436	24*)	500			

*) Шу өериядаги облигацияларнинг қолган 49 номерига 40 сўмдан ютуқ чиқди.

Жадвалда йигирма сўмлик облигацияларга чиққан ютуқлар кўрсатилган.

Ўн сўмлик облигацияларга ютуқнинг ярми тўланади.

Ютуқ суммасига облигация қиймати ҳам қўшилган.

Бу жадвал расмий ҳужжатдир. Омонат кассалари газетанинг янги сони келганидан сўнг ютуқларни шу жадвалга мувофиқ белгиланган тартибда тўлайдилар.

Ютуқлар тиражини ўтказувчи комиссиянинг раиси — Меҳнаткашлар депутатлари Душанба шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари **Х. Р. ТОШПУЛАТОВА.**

Комиссиянинг масъул секретари **Н. В. КУЗНЕЦОВА.**

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

(3-канал)

Рус тилида: 10.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 11.00 — **Мультфильм**, 11.20 — **Концерт** (музика мактаби ўқувчилари ижросида), 11.50 — **Боғанч** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 13.10 — **Кинофильм** (болалар учун), 13.20 — **Салом, пионер ёзи** (13.40 — **Минскдаги уйча** ҳужжатли фильм), 13.50 — **Абдулла Набиев** (Сирдарё область, Жиззах шаҳар педагогика техникуми бадиий ҳаваскорларининг спектакли), 16.55 — **Эшиттиришлар программаси**, 17.00—**Улар бахтимиз учун курашганлар** (болалар учун), 17.50 — **Ўрик дарахти** (болалар учун мультфильм), 18.10 — **Телевизион янгиликлар**, 18.25— **Ғазалхон ёшлигим** («Ёшлик» студияси), 19.25 — Уйғун. **Севги қўшиқлари.**

Рус тилида: 19.45 — **Телевизион янгиликлар**, 20.00 — **Эстрада концерти**, 20.30 — **Аршин мололон** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 22.00 — **Концерт** (Марғилон шаҳар маданият уйи бадиий ҳаваскорлари ижросида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

(5-канал)

10.55 —**Эшиттиришлар программаси**, 11.00 — Математика. **Функция ва графиклар** (рус тилида), 12.05 — Физика. **Айланма ҳаракат** (олий ўқув юртига кирувчилар учун ўқув программаси).

13.00 дан — **Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

(9-канал)

18.00 дан — **Фрунзе телестудияси кўрсатади.**

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 4/VI да **Ўлимдан кучли.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 4/VI да **Гавҳари шамчироқ**, 5/VI да **Тошболта ошиқ.**

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги ва Моддий-маданий ёдгорликларни сақлаш бош бошқармасининг коллективи бошқарма бошлиғи П. Зоҳидовга отаси

Шоҳид ЗОҲИДОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26. Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37914, В39323. Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283. Партия турмуши — В33469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш, халқаро ҳаёт — В31216. Коммунистик тарбия — В31455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780. Совет қурилиши — В33258. Қишлоқ хўжалик—В37604. Адабиёт ва санъат — В32036, В37221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451. Маҳаллий ахборот ва спорт—В32347. Оммавий ишлар ва хатлар—В38679, В33553. Иллюстрация—В34524. Стенографистка—В37343. Корректура — В37162. Эълонлар — В38142. Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258.

№ А — 129. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64543. Р. 01840.